Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҲАҚИҚАТИ

1988 йил 12 август
ЖУМА
№ 183 (4.379).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин.

ОБУНА ТЎПЛАШ МАВСУМИ

Ҳар йили август ойининг дастлабки кунларида газета ва журналларнинг редакциялари ялпи обуна тўплаш планини, баъзилар ҳатто мажбуриятларини бажариш учун ўз нашрларини тарғиб қилиш билан шуғулланардилар. Яширишнинг ҳожати йўқ: кўпинча ана шу эзгу мақсадга эришиш йўлида баландпарвоз ваъдалар, қизил сўзлардан ҳам тап тортилмасди. Бу усул ёрдам бермай қолганда обуна тўплаш мавсумини маъмурий-буйруқбозлик йўли билан бўлса ҳам муваффақиятли якунлашга эришиларди.

Айтилган гаплар яқин ўтмишга тааллуқли. Ҳозир кўрамизки, навбатда турганлар кўп, нашрларнинг баъзиларига ёзилиш чекланган. Буни редакцияга келаётган хатлардан, телефон қўнғироқларидан ҳам билса бўлади. «Бутун коллективимизга бор-йўғи бир нусха «Новий мир», иккитагина «Литературная газета» ажратилибди. Бу қанақаси, хоҳловчилар эса юздан ортиқ», — деган мазмундаги шикоятларни тез-тез эшитиш мумкин. Ҳа, бугунги кунда матбуотга қизиқиш ниҳоятда катта. Ушбу рақамларга эътибор беринг: кейинги уч йил мобайнида газета ва журналларнинг бир галлик тиражи 62,4 миллион нусха кўпайиб, 1988 йилда 488,9 миллионтага етди. Республикамизда босилаётган нашрларнинг ўқувчилари ҳам тобора кўпайиб бормоқда.

Демак, газета ва журналларнинг редакциялари тўғри йўл танлашган. Уларда коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида планларнинг ошириб бажарилиши ҳақидаги материаллар тўлиб-тошиб турган, ҳақиқий воқелик бўяб кўрсатилган, даврнинг, тегишли регионнинг ўткир муаммолари четлаб ўтилган пайтда обуначиларни турли-туман йўллар билан кўпайтиришга зўр берилган эди. Энди эса бунинг акси бўляпти. Газета ва журналларга талаб шу қадар ортиб кетдики, ҳамманинг эҳтиёжини қондиришга илож йўқ. Чунки СССР алоқа министрининг обуна тўғрисидаги буйруғида кўрсатиб ўтилганидек, «мамлакатда қоғоз ресурслари чекланганлиги ҳамда полиграфия базасининг қувватлари етарли эмаслиги сабабли» келаси йил нашрларнинг тиражи бу йилги даражада қолдирилади. «Литературная газета», «Вокруг света», «Комсомольская правда», «Советский спорт» ва бошқаларни чиқариш 3—7 процент қисқартирилади.

«Огонёк», «Аргументы и факты» сингари қирқ номдаги оммавий нашрларга ёзилиш анча мушкул бўлиб турибди. «Союзпечать» ва алоқа ходимларига бу муҳим сиёсий мавсумни тезроқ ўтказиш тўғрисида анъанавий мурожаат қилишга эндиликда ҳожат йўқ. Яқин-яқинларгача кўпчилик редакцияларда бу муҳим ишга кўплаб фаоллар жалб этилар, реклама, плакатлар, проспект ва бошқа хил ташвиқот воситалари етишмаганлиги танқид қилинар эди.

Бугун эса тушунтириш ишлари олиб боришга тўғри келмаётир. Энг яхши ташвиқот газета ва журналларнинг мазмундорлиги, безаги, одамларнинг кундалик талаб-эҳтиёжларига эътибор билан қараш, воқеликни ҳаққоний тарзда тасвирлаш, хато ва камчиликларни рўй-рост танқид қилиш, бюрократизм, дабдабабозликка, социал адолат принципларининг бузилишига қарши аёвсиз кураш олиб боришдир. Партиямиз жамият ҳаётининг ҳамма томонларини янгилаш, социализмни тозалаш йўлини белгилаб чиқар экан, ижодий, самарали ва ташаббус билан ишлаш учун журналистларга кенг имкониятлар очиб берди. Ўқувчилар оммавий нашрлардан ҳозирги кунда рўй бераётган воқеа ва ҳодисаларни чуқур таҳлил этишни, қайта қуриш жараёнида пайдо бўлаётган тажрибаларни ҳаққоний ёритишни, ўтмишимиз, ҳозирги кунимиз ва келажагимиз ҳақида ҳалол мулоқот бўлишини кутмоқдалар.

КПССнинг Бутуниттифоқ XIX конференциясида қабул қилинган «Ошкоралик тўғрисида»ги резолюциясида таъкидлаб ўтилганидек, бу жараённи изчиллик билан кенгайтириш «Социалистик тузум демократик моҳияти ифодасининг, унинг инсонга қаратилганлигининг, шахсни жамият, давлат ва коллективнинг барча ишларига жалб этишнинг муқаррар шарти, социализмни бузишларга қарши барча социал муассасалар, ҳокимият ва бошқарув органлари фаолияти устидан умумхалқ назоратини ўрнатиш асосида курашнинг таъсирчан кафолати»дир.

«Қишлоқ ҳақиқати» газетаси ўз ишини худди шу талаблар асосида қайта қурмоқда. Унинг саҳифаларида деҳқоннинг азал-азалдан ерни севиши, ардоқлаши, она табиат тақдири учун чекилаётган ташвиш, Оролнинг аламли қисмати, серқуёш ўлкамиз бойликларини кўпайтиришга интилиш, пахтакорлик шон-шуҳратини тиклаш, ширин-шакар мева, қовун ва тарвузлар, бозори чаққон қоракўл тери ва пилла етиштиришни кўпайтириш сингари шу куннинг энг долзарб муаммоларига кенг ўрин берилмоқда. Қишлоқларни социал жиҳатдан қайта қуриш, меҳнаткашларнинг қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, хизмат кўрсатиш соҳалари, соғлиқни сақлашга бағишланган материаллар ҳам газетхонларда катта қизиқиш уйғотаётганлигини редакцияга келаётган хатлардан билиш мумкин. Ана шу йўналиш 1989 йилда ҳам давом эттирилади.

Баъзи нашрларга ёзилиш қийин бўлаётганлиги учун шундай маслаҳат бермоқчимиз: битта газета ёки журналга уч-тўрт киши ўзаро келишиб обуна бўлса, иш анча осон кўчади. Бунинг устига сарф-харажатни тежаш ҳам мумкин. Кутубхоналар, интернатлар, болалар уйлари ва бошқа идораларнинг нашрларга ёзилиши чекланмайди. Магазинларда бир қатор оммавий нашрларни харид қилиш ва сотиш йўлга қўйилади.

Бу йилги обуна мавсумида кутилмаган ҳодисалар рўй бериши, яъни баъзи кимсалар ана шундай танқисликдан фойдаланиб қолишлари мумкин. Шунинг учун ҳам Алоқа министрлиги ва «Союзпечать» ходимлари, жамоатчи матбуот тарқатувчилар айниқса бенуқсон, пишиқ-пухта ишлашлари талаб этилади. Улар фаолиятида ўқувчиларнинг хоҳиш-истаклари биринчи ўринга қўйилиши керак. Бир янгиликни эслатиб ўтмоқчимиз: якка тартибдаги обунани насияга ҳам расмийлаштирса бўлади— ишчилар, хизматчилар, колхозчилар ёзма ариза ёзиб берсалар, тегишли пул маошдан ушлаб қолинади.

Идоравий обуна ҳақида гап кетар экан, биз агросаноат комплекси барча мутахассислари ҳамда меҳнаткашлари эътиборини соҳага оид кўпдан-кўп махсус нашрлар борлигига қаратмоқчимиз. Бунинг учун каталогга назар ташлаш кифоя: ўзингизни қизиқтирган мавзуларни ёритувчи журналлар, бюллетенлар, ахборотномаларни топишингиз мумкин.

«Главпочтампт» ва алоқа бўлимлари ходимлари шаънига икки оғиз сўз. Газета ва журналлар обуначиларга ўз вақтида етказиб берилиши шарт. Редакциямизга келаётган баъзи хат-хабарларда нашрлар эгалари қўлига кечикиб ёки узилишлар билан тегаётгани ҳақидаги шикоятлар учрамоқда. Бу ҳол айниқса қўриқдаги хўжаликлар, олис қишлоқлар ва яйловларда рўй бермоқда. Мана, ўша шикоятлардан бири: «Тоқатим тоқ бўлиб, почта бўлимига мурожаат этдим. У ерда почтачи тажрибасизлиги, бунинг устига ўриндошлик йўли билан ишлаётганлигини, газета ва журналларни тарқатишни қизига топшираётганлигини айтишди. Бундай баҳоналардан обуначига нима наф! Нашрларни ўз вақтида ва мунтазам етказиб бериш алоқа ходимларининг вазифаси эмасми!!» Тўғри эътироз. Келажакда бундай тартиббузишлар барҳам топади, деган умиддамиз.

Нашрларга обуна тўплаш, уларни эгаларига етказиб беришда йўл қўйилаётган хатоларни бартараф этиш, бу соҳада суиистеъмол қилишларга олиб келадиган жамики йўлларга тўсиқ қўйиш, ҳар бир кўнгилсиз ҳодисани принципиал баҳолаш партия комитетларининг бурчидир. Демократия ва ошкораликнинг асосий принциплари худди шу принципларни тарғиб этувчи газета ва журналларга одамларнинг яқинлашувида бузиладиган бўлса, асло кечирилмас ҳолдир. Матбуот тарқатиш—партиявий, сиёсий аҳамиятга молик иш. Мана шундай келиб чиққан ҳолда фаолият кўрсатиш лозим.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросида

Марказий Комитет бюроси «Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитетининг КПСС XXVII съездининг меҳнаткашларни хизматлар билан таъминлашга қаратилган йўл-йўриқларини амалга оширишга оид ишлари тўғрисидаги масалани кўриб чиқди.

Бирлашма партия комитети ва маъмурияти социал масалаларни ҳал этишга эътиборни анча кучайтирганликлари таъкидланди, бош корхонада руҳий дам олиш хоналари мавжуд, цехларда сауналар, яхши жиҳозланган маиший хоналар бор, чой ичиладиган хоналар жиҳозланган, маиший хизмат уйи, озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат моллари магазинлари ишлаб турибди. Заводда 17 хил хизмат кўрсатилмоқда, корхона ҳузурида тўртта кооператив ташкил этилган.

Шу билан бирга бирлашма партия комитети ва аввало унинг секретари ўртоқ Х. З. Умаров партиянинг меҳнаткашларга хизмат кўрсатишни тубдан яхшилаш зарурлиги тўғрисидаги кўрсатмаларидан тегишли хулоса чиқармадилар. Партия комитети корхонада ривожланган хизмат соҳасини вужудга келтириш учун раҳбар коммунистлар масъулиятини ошира олмади.

Бирлашманинг барча бўлинмалари ҳам пулли хизмат кўрсатишга жалб этилмаган. Маданий ва спорт-соғломлаштириш тусидаги хизматлар жуда суст ривожланмоқда, завод ётоқхоналарида хизмат кўрсатиш яхши йўлга қўйилмаган. Директорнинг кадрлар ва маиший ишлар бўйича ўринбосари ўртоқ Э. И. Бойметовнинг айби билан ёрдамчи хўжалик ташкил этиш тўғрисидаги масала кўп вақтдан буён ҳал қилинмаяпти.

Пулли хизматни ташкил этишдаги камчиликлар кўп жиҳатдан шу билан изоҳланадики, бирлашманинг бош директори ўртоқ Т. М. Маҳаметов, унинг ўринбосарлари етарли ташаббускорлик ва қатъият кўрсатмаётирлар. Бирлашманинг иқтисодий хизматлари, директорнинг иқтисодий масалалар бўйича ўринбосари ўртоқ В. И. Шевченко бу ишга эътиборни бўшаштириб юборган.

Тошкент шаҳар Киров район партия комитетининг секретарлари М. М. Умарова, Ю. Б. Казаринов ўртоқлар райondаги корхоналар ва муассасаларда пулли хизматни ташкил этишни чуқур ўрганмаётганликлари ҳам таъкидлаб ўтилди. Бу масалалар партиявий йўл билан етарлича муҳокама ва контроль қилинмаяпти.

Марказий Комитет бюроси бирлашма партия комитетидан корхонанинг социал муаммоларига муносабатни тубдан қайта кўриб чиқишни талаб этди. Коммунистлар Т. М. Маҳаметов, Х. З. Умаров, Э. И. Бойметовни корхона меҳнаткашларига хизмат кўрсатиш ва уларни озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш ишининг аҳволи учун шахсан жавобгар эканликлари огоҳлантирилди.

Маъмурият партия ва касаба союз ташкилотлари билан биргаликда 1988—1990 йилларда пулли хизматни жадал ривожлантириш комплекс программасини ишлаб чиққанлиги ва бу программа меҳнат коллективи кенгаши томонидан тасдиқланганлиги эътибор учун қабул қилинди.

Марказий Комитет бюросининг мажлисида умумиттифоқ фондига мева-сабзавот маҳсулотларини етказиб бериш топшириқларини бажариш чоғида йўл қўйилган масъулиятсизлик фактлари кўриб чиқилди. Мазкур масала юзасидан қабул қилинган қарорда область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига, Ўзбекистон ССР Агросаноат давлат комитетига, «Ўзбекбирлашув»га, Ўрта Осиё темир йўл бошқармасига мавжуд камчиликларни бартараф этиш учун таъсирчан чораларни кўриш, сифатсиз маҳсулот етказиб беришда айбдор бўлган кишиларни қаттиқ партиявий ва маъмурий жавобгарликка тортиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Агросаноат давлат комитети раисининг ўринбосарлари С. Г. Хорев, Т. Н. Набиев ўртоқларга, «Ўзбекбирлашув» раисининг ўринбосари ўртоқ Э. Қурбоновга, Ўрта Осиё темир йўли бошқармаси бошлиғининг ўринбосари ўртоқ В. М. Желтоуховга мазкур ишдаги жиддий камчиликлар кўрсатиб ўтилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг мажлисида баъзи бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди ва улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Мирзачўл районидаги «Партия XXIV съезди» совхози чўлқуварлари 3.785 гектар майдонда ғўза ўстирмоқдалар. Гектаридан 26 центнердан оқ олтин етиштириш кўзланган. Айни пайтда мажбуриятга яраша ҳосил тўплаш учун қизғин кураш олиб борилаяпти. Дала ишлари ўзаро мусобақа асосида йўлга қўйилган. Қатор ораларига ишлов беришда 64 та культиватор банд, 180 нафар сувчи экинни обн ҳаётга қондирмоқда.

СУРАТДА: моҳир бригадир Азим Юнусалиев (чапда) ва звено бошлиғи Барот Одилов ғўза ривожини кўздан кечирмоқдалар.

В. ТЎРАЕВ фотоси.

МУСОБАҚА АСОСИДА

АНДИЖОН. Мунисхон Қаюмованинг суяги меҳнатда қотган. У узоқ йил 1-бригадада оддий колхозчи бўлиб ишлади. Аввалги йили эса колхозчилар бригадирликка сайлашди. Ўтган икки йилда коллектив белгиланган планни ошириб бажарди. Айниқса бултур яхши кўрсаткичларга эришилди. Бригада «Октябрь 60 йиллиги» колхозидагина эмас, балки Москва районида биринчи бўлиб йиллик маррани эгаллади. 86 гектар ернинг ҳар гектаридан салкам 36 центнердан оқ олтин йиғиштириб олинди.

Коллектив бу йил ютуқларни мустаҳкамлаш ниятида. 83 гектар майдонда ғўза серҳосил қилиб ўстирилаяпти. Бригада аъзолари басма-басига ишлашаётгани иш суръати ва сифатига ижобий таъсир кўрсатаяпти. Сувчилар мусобақасида Маматқул Ортиқов, Ғанижон Муҳаббатов, колхозчилар ўртасида Юлдуз Каримова, Холисхон Муҳаббатова, Салима Асқарова, Офтоб Отахонова кабилар пешқадам. Механизаторлар Ҳасанбой Маматов ва Мухторали Шерматов культиваторни моҳирона бошқаришаяпти.

Ғ. Парпиев.

Э Л ДАСТУРХОНИГА

Республика областларида картошка, мева, сабзавот ва полиз маҳсулотлари харид қилишнинг бориши тўғрисида 8 августгача бўлган

МАЪЛУМОТ

(Топшириққа нисбатан процент)

КАРТОШКА

Қашқадарё	100,0
Сурхондарё	99,9
Навоий	85,2
Наманган	74,2
Сирдарё	54,5
Андижон	48,4
Тошкент	48,3
Фарғона	44,3
Жиззах	42,9
Хоразм	38,1
Бухоро	35,0
Самарқанд	31,1
ҚҚАССР	0,3
Республика бўйича	49,2

САБЗАВОТ

Сурхондарё	68,3
Фарғона	50,3
Андижон	45,7
Бухоро	35,7
Сирдарё	34,6
Самарқанд	33,1
Тошкент	31,5
Наманган	30,1
Хоразм	25,1
Навоий	23,2
Жиззах	21,3
Қашқадарё	18,8
ҚҚАССР	7,8
Республика бўйича	34,9

МЕВА

Бухоро	63,4
Жиззах	54,1
Навоий	46,3
Қашқадарё	43,6
Хоразм	35,8
Фарғона	34,2
Самарқанд	31,5
Андижон	29,8
Наманган	27,1
Тошкент	18,9
Сирдарё	17,3
Сурхондарё	16,8
ҚҚАССР	15,9
Республика бўйича	29,8

УЗУМ

Сурхондарё	12,6
Бухоро	4,4
Қашқадарё	3,9
Сирдарё	3,8
Хоразм	3,2
Наманган	2,6
Фарғона	2,5
Жиззах	2,2
Андижон	2,2
Навоий	1,9
Тошкент	1,1
Самарқанд	0,1
ҚҚАССР	—
Республика бўйича	2,6

ПОЛИЗ МАҲСУЛОТЛАРИ

Сурхондарё	38,5
Фарғона	26,7
Қашқадарё	21,7
Наманган	19,0
Навоий	16,1
Бухоро	15,2
Хоразм	13,9
Тошкент	13,3
Андижон	7,6
Сирдарё	4,5
Самарқанд	3,7
Жиззах	3,3
ҚҚАССР	1,8
Республика бўйича	11,2

ИЛК УЧРАШУВЛАР, УНУТИЛМАС ДАМЛАР

Тюмень областида Ўзбекистон маданияти кунлари бошланди

Тюмень области, Нягань шаҳри. («Қишлоқ ҳақиқати» махсус мухбири С. Сайдалиев телефон орқали хабар беради).

Ўзбекистон делегацияси вакиллари 11 август куни эрталаб Ғарбий Сибирь заминига қадам қўйдилар. Уларни темир йўл станциясида партия, совет, хўжалик органлари, жамоатчилик вакиллари катта шодиёна билан кутиб олишди. Меҳнат ветеранлари, пионерлар байрам қатнашчиларини анъанага кўра нон-туз билан қаршиладилар, ранг-баранг гуллар тақдим этдилар. Шу ернинг ўзидаёқ тантаналар бошланиб кетди. Делегацияни кутиб олишга бағишланган маросимни халқ депутатлари Нягань шаҳар Совети ижроия комитети раиси А. А. Загородних кириш сўзи билан очиб, шодиёна иштирокчиларини муборакбод этди. Республикамиз маданияти арбоблари номидан Ўзбекистон ССР халқ артисти Шерали Жўраев сўзга чиқиб, қардошларча самимий кутиб олганликлари учун чуқур миннатдорчилик билдирди ва ўз санъатлари билан дилларни хушнуд этгани ташриф буюрганликларини изҳор қилди. Шундан сўнг карнай-сурнай садоларига раққосаларнинг шўх ўйинлари уйғунлашиб кетди. Бу учрашувлар, унутилмас дамлар халқлар дўстлиги ва қардошлигининг ёрқин рамзига айланди.

Республикамиз делегациясини кутиб олишга бағишланган маросимда Нягань шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари В. Ф. Баранов, шаҳар партия комитетининг секретари Н. И. Перелабова, «Узтюменьдорстрой» тресси бошқарувчиси Р. И. Раимкулов, «Красноленинннефтегаз» бирлашмаси партия комитетининг секретари С. А. Попов, «Узтюменжилстрой» тресси бошлиғи А. М. Магазов ўртоқлар иштирок этдилар.

Ўзбекистон маданияти кунлари делегациясининг 110 кишилик алоҳида группаси Няганга келганлиги бежиз эмас. Ғарбий Сибирнинг нефть ва газ ўлкаси билан саккиз йилдан бери қалин ҳамкорлик алоқалари боғланиб, у тобора мустаҳкамланиб бораяпти. Ўзбекистон ССР Автотранспорт ва йўл хўжалиги министрлигига қарашли «Узтюмендорстрой» трестининг 1.700 кишилик коллективи 1980 йилдан бери янги нефть ҳамда газ конларига олиб борувчи мустаҳкам йўлларни қураяпти. Ҳозиргача фойдаланишга топширилган ҳаёт томири 230 километрдан ошиб кетди. Пойтахт Тошкент бинокорларининг вакиллари — «Узтюменжилстрой» қурилиш-монтаж поезди коллективи эса Нягань шаҳрида йилига 40 минг квадрат метр турар-жой ва кўплаб маданий-маиший биноларни бапо этаяпти. Бундан ташқари бу ерда минглаб геологлар, нефтчилар, оловкорлар меҳнат қилишаяпти.

Ўзбекистоннинг бир гуруҳ маданият арбоблари ўн кун давомида дўстлар ҳузурида меҳмон бўлишади, ўз санъатларини намойиш этишади. «Шодлик» ашула ва рақс ансамбли, «Наво» вокаль-чолғу ансамбли, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Р. Султонова ва бошқа кўплаб санъаткорлар сибирликларга ранг-баранг программада концертлар беришади.

АГРОСАНОАТДАГИ МУАММОЛАР

УЗУМНИНГ МАШАҚҚАТЛИ ЙЎЛИ

Ўзингизни бир лаҳза Москва марказидаги ҳўл мева билан савдо қилаётган дўконлардан биридаман, деб тасаввур қилинг. Дўкон харидорлар билан тирбанд. Навбатда турганлар биринкетин ишкомлардан ҳозиргина узилган узумдан харид қилишмоқда.

— Ўтган йили ҳам худди шу пайтда, шу дўкондан ана шундай узумдан харид қилгандим, — дейди харидорлардан бири мамнунлик билан.

— Сира янглишмадингиз, — дейсиз ишонч билан. — Халқимизда узумини егину боғини сўрама, деган нақл бор эди. Лекин биз бу нақлга озроқ ўзгартиш киритиб, узумини енгу боғини сўранг, деймиз. Боғини эса биз айтиб берамиз: Жарқўрғон районидаги «Бўстон» совхози токзорлари. У ерда уста соҳибкор Рўзи ота Муродов кўп йиллардан буён меҳнат қилади. Совхоз ташкил этилган йили дастлабки ток қаламчаларини шогирдлари билан биргаликда Рўзи ота қадаган эди. Ҳозир 28 гектар майдондаги ток бир текис ҳосилга кирган. Бир неча гектар майдонда эртапишар навлар парвариш қилинаяпти. Ишонасизми, ундан кетма-кет икки марта ҳосил йиғиштирилади. Ҳозир эса бир карра узиб олинган токлардаги иккинчи ҳосил ҳол ташлаб, яна ўн-ўн беш кундан кейин пишади. Бултур звенонинг тўққиз нафар аъзоси давлатга 205 тонна узум топшириб, 164 минг сўм даромад қилган эди. Ҳар соҳибкорнинг ўртача йиллик даромади беш минг сўмни ташкил этди.

Қуёш эрталабдан борлиқни тандирдек қиздиради. Совхоз идорасида ҳеч ким йўқ. Пахтазорда фақат ғўзага ишлов бераётган механизатору эгатларга сув тараётган сувчи қолган. Ҳамманинг қўлида ток қайчию яшик. Токзорнинг бошидан туриб, теваракка кўз югуртиринг-а, сиёҳранг узум шингиллари симбағазга атайин териб чиқилгандек. Рўзи ота, звено аъзоларининг эса қувончи чексиз. Улар ҳосилни йиғиштириб олишда ҳашарга келганлар атрофида парвона.

— Менинг назаримда, қайта қуриш — халқимиз дастурхонига кўпроқ ширин узум етказиб бериш, — дейди Рўзи ота. — Москвада Бутуниттифоқ XIX партия конференциясида қайта қуришни жадаллаштириш тўғрисида қизғин баҳс юритилганлигини телевизор орқали биламиз. М. С. Горбачевнинг докладида ҳам, нотиқларнинг сўзларида ҳам қайта қуришнинг муҳим вазифаларидан бири — озиқ-овқат муаммосини тезроқ ҳал этиш лозимлиги алоҳида таъкидланди. Бу муаммони ҳал этишга қишлоқ меҳнаткашлари кўпроқ ҳисса қўшишлари лозим.

Дарҳақиқат, хўжалик ташкил этилганига олти йил бўлаяпти-ю узумчилик ва боғдорчиликка ихтисослаштирилган совхозда имкониятлар тўлиқ ишга солинган, деб бўлмайди. Бундай олганда, совхоз ҳисобида 2.074 гектар ер бор. Шундан бор-йўғи 814 гектар ўзлаштирилиб, деҳқончилик қилинаяпти. Ҳозиргача 243 гектарда токзор, 125 гектарда мевали боғ барпо этилган, холос. Хўжалик ўзини иқтисодий жиҳатдан «оёққа турғазиб олиш» мақсадида 330 гектар майдонда ингичка толали пахта етиштираяпти. Пахтачиликдан ҳар йили 1,5 миллион сўмга яқин даромад келаяпти. Даромад яхши, лекин халққа узум ва бошқа хил мева кераклигини, совхоз шу мақсадда ташкил этилганлигини унутмаслик зарур. Совхоз раҳбарлари хўжаликнинг келгусида тўлиқ пахта билан шуғулланишига умид боғламоқдалар. Бизнингча, бундай хаёлларга чек қўйиб, хўжаликда, айниқса, сархил мева берадиган боғларни кенгайтириш тўғрисида жиддийроқ бош қотириш керак.

Муаммолардан эса ҳеч ким кўз юма олмайди. Яна минг гектар ерни ўзлаштириб, деҳқончилик қилишдан олдин сув таъминотини ҳал этиш лозим. Совхоз пахта даласига, токзору боққа сув насос ёрдамида 70 метр баландликка кўтарилиши керак. Электр энергияси етишмаслиги оқибатида 10 та электр насоси мунтазам ишламайди. Подстанция шу йилнинг 15 майида фойдаланишга топширилиши лозим эди. 13-қурилаётган корхоналар бирлашмаси (бошлиғи ўртоқ Х. Хўжамуродов) бу ишни ҳозиргача ниҳоясига етказгани йўқ. Оқибатда экинлар чанқамоқда. Боғлар ривождан қолмоқда. Иккинчи муаммо — йўл масаласи. Совхоз билан район маркази ёки узум вагонга ортиладиган Сурхон темир йўл станцияси оралиғи эллик чақиримча келади. Ҳар йили 400-500 тонна узум ана шундай масофага ташиб борилиши, унинг бир қисми вагонга юкланиши, бир қисми тайёрлов идорасига топширилиши керак. Бу эса маҳсулот сифатига таъсир қилмоқда. Совхоздан Сурхон темир йўл станциясига чиқадиган жуда яқин йўл лойиҳаси тайёрланганига анча вақт бўлди. 412 минг сўмлик иш бажарилса, йўл 42 километрга қисқаради. Афсуски, йўл қурилиши планга киритилмаяпти.

— Жорий йилда соҳибкорларимиз 543 тонна узум, 168 тонна ҳўл мева етиштиришлари керак, — дейди совхоз директори Тўра Жўраев. — Коллективимиз Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси материалларини катта қизиқиш билан ўқиб, ўрганмоқдалар. Қайта қуришнинг янги босқичида партиямиз томонидан қўйилаётган вазифаларни ўқишгина кифоя қилмайди, унга амалий иш билан жавоб беришимиз лозим. Қайта қуришни инсон амалга оширар экан, биринчи навбатда, унга ғамхўрликни кучайтиришимиз, яхши меҳнат қилиши учун яхши шароит яратишимиз керак. Совхоз ташкил этилганига олти йил бўлаяпти, деймизу ҳозиргача битта ҳам дала шийпони қурилмаган, ҳатто планлаштирилмаган. Совхозда 425 киши меҳнат қилади. Уларнинг ярмидан кўпи хотин-қизлар. Лекин болалар боғчаси йўқ. Ҳаммом лойиҳасига 1989 йилда киришилади. Клуб, кинотеатр, ҳатто типовой магазин йўқ. Совхоз ўз кучи билан пахсадан магазин қуришга мажбур бўлди. 200 бош қорамол бўлишига қарамасдан, молхона қурилмаган. Ҳолбуки, чорвадорларимиз давлатга 70 тонна сут, 20 тонна гўшт топширадилар. Қишлоқ йўлларини тартибга келтириш тўғрисида ҳозирча гапирмасак ҳам бўлади. Область агросаноат комитетига қарашли таъминот ташкилотлари хўжаликларга деярли амалий ёрдам кўрсатмаяпти. Совхоз ўз кучи билан қуриши керак, дейилади-ю қурилиш материаллари таъминоти ўлда-жўлда. Бир йилда совхозимизга 20 тонна цемент ажратилди, уни ҳам ҳозиргача ололмаймиз.

Бу муаммолар хўжалик раҳбари, одамлар билан суҳбат чоғида шунчаки истакдек тилга олинади. Қайта қуриш зарур, ошкоралик, демократиялаш айни муддао, деган дил сўзларини тез-тез эшитамиз. Серҳосил токзорда эса меҳнат авжида. Сурхондарё областининг қўриқдаги бир совхози соҳибкорлари Ватанимиз пойтахтига ширин-шакар узум етказиб бераётганликларидан ҳақли равишда фахрланишмоқда. Фахрланишса арзийди. Чунки қайта қуришнинг долзарб вазифаларидан бири— Озиқ-овқат программасини амалга оширишга муносиб улуш қўшаяптилар.

Б. КЕНЖАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ЛЕНИН КОМСОМОЛИНИНГ 70 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ТЕША БОБО ЭСЛАЙДИ

Вобкентда Теша бобо Узоқовни танимайдиган одам кам. Бухорода Советлар ҳокимияти ўрнатишда фаол иштирок этган бу оташқалб комсомол инқилоб душманларига қарши курашда, коллективлаштириш даврида тенгқурларига бош бўлди, Улуғ Ватан уруши жанггоҳларида жасорат кўрсатди. Узоқ йиллар пахтачилик бригадасига бошчилик қилган отахон ҳозир кексалик гаштини сурмоқда.

Биз яқинда ҳурматли ветераннинг файзли хонадонида бўлиб, оловли йиллар эсдаликларидан тингладик.

ЧАҚМОҚ УМРИ

Зим-зиё қиш туни. Тош хўжайин, Тўра бойвачча, Раҳмат Узвак, Кўр Асад, Исмат Мурдашўй, Шамиддин Маҳсум сингари унга яқин каллакесарлар Дуобадаги чакалакзорга тўпланишди. Ниятлари ёвуз эди. Шу кеча қишлоқ шўроси активи Нарзи Саидов, комсомол-милиционер Рашидни ўлдиришга қарор қилинди.

Улар иккига бўлинишди. Бирига қўрбоши Тош хўжайин, иккинчисига унинг ўнг қўли Кўр Асад бош бўлиб, комсомолларнинг уйларига йўл олишди...

— Тақсир, мана иккисини ҳам саранжомладик. Уларни қаерга гумдон қиламиз? — деди ҳансираб хўжайинн ёнига келган босмачилардан бири.

— Тошлоқдаги кўҳна қудуққа ташлаб, устига тупроқ тортиб юборинглар, — буюрди Тош хўжайин.

Комсомолларнинг ўлими Ҳайработча аҳлини ларзага солди. Фаоллар оёққа турдилар. Бухородан етиб келган ГПУ ходимлари Саид Тоғаев, Сайфи Ҳамдамов, Темир Бақоев, Теша Жалилов, Теша Узоқов сингари активларнинг хатти-ҳаракати билан юқорида номлари тилга олинган босмачилар қўлга олинди. Орадан икки ой ўтгач Ҳайработча қишлоғидаги ялангликда очиқ суд бўлди. Қотилларга жазо халқнинг кўзи олдида берилди. Ўша — 1929 йил баҳор кунларининг бирида қишлоқ аҳли майдон томон оқиб келди.

— Ўртоқлар, комсомол аъзолари, қишлоқ шўроси активлари бўлган милиционер Рашиджонни, Нарзи Саидовни босмачиларнинг сўнгги кўланкалари ваҳшийларча ўлдирдилар. Икки комсомол чақмоқдек умр кўрди. Аммо шу қисқа ҳаётлари давомида инқилоб ишига, улуғ Ленин ишига арзигулик ҳиссаларини қўшдилар. Улар жасорати келажак авлод йўлини ёритиб туради! — деди баланд бўйли ГПУ вакили.

Минбар олдига комсомол аъзоси Саид Тоқай келди. У бир муддат тўпланганларга разм солиб турди-да, оҳиста гап бошлади.

— Ўртоқлар, инқилоб душманлари бизни Рашиджон, Нарзижондек ўт-олов йигитларимиздан жудо қилишди. Барибир бу йўлдан қайтмаймиз. Келинглар, улар ёққан чақмоқ хотин-қизларимизни асоратда тутиб келган паранжига ҳам ўт қўйсин.

Оломон бир қалқиб тушди. Шивир-шивир ўрмалаб қолди. Бир муддат майдон сув қуйгандек тинчиди. Саид Тоқай минбардан тушиб, шахдам қадамлар билан тўплаб қўйилган шох-шабба олдига борди-да, тош чақмоқ чақди. Қуруқ ўтин гурр этиб олов олди.

— Биродарлар, кўзингизни очинг! Ленин ва инқилоб сизу бизга ер-сув, бахт-рўшнолик берди. Ундан баҳраманд бўлайлик. Мана бу оловда рўдапо паранжилар ёндирилсин. Бу ишда менинг турмуш ўртоғимдан ўрнак олинглар, — деди биров сўз бермаган бўлса ҳам Ўроқ вакил. Сўнгра овозини кўтариб хотинига мурожаат қилди:

— Қўрқма, онаси, ташла паранжингни, кули кўкка соврилсин!

Саида Ўроқова гулхан олдига дадил келди-ю, бир зум иккиланиб қолди. «Ўзингни дадил тут, оловга улоқтир паранжингни!» — Эрининг бу сўзлари далда бўлди. У аввал юзидан чимматини, кейин бошидан паранжисини біровга зарда қилгандек юлиб олиб, гулханга отди. Олов тили бир зумда уни ямлади. Бирин-кетин паранжилар кўкка ўрлаётган қирмизи ўтга улоқтира бошланди.

Икки комсомол қотилларининг устидан бошланган очиқ суд шу куни Ҳайработча қишлоғи фаол хотин-қизларининг паранжи ташлаши билан ниҳоясига етди.

КУТИЛМАГАН УЧРАШУВ

Эрта баҳор. Ҳайработча қишлоқ Совети территориясидаги Ф. Хўжаев номли, «Зарафшон», Ворошилов номли, К. Маркс номли, «Қизил Қўшин», «Йўлбошчи», «Кучли деҳқон», «Қизил юлдуз», «Даскана», «Қайтмас» (жами 26 та) колхозларида кўкламги экишга тайёргарлик қизғин. Колхозларда янги чиққан «Жондор», ХТЗ тракторлари навбат билан ишлатилади. Жумладан, Охунбобоев номли колхоз раиси Сайфиддин Самандаров, бригадир Теша Узоқов, тракторчи Эргаш Сафаров тиним билмайдилар. Бир ҳафтадан буён тиҳирлик қилмай ишлаб келаётган «Жондор» тўхтаб қолди. Раиснинг қовоғидан қор ёғади, бригадирнинг юрагига қил сиғмайди. Навбат текканига энди икки кун бўлганди-я.

— Эргашвой, мой-пойи жойидами ўзи? — сабрсизланди бригадир.

— Кеча текшириб чиққанман. Ҳаммаси жойида эди. Билмадим, нима жин урди?

— Ўт бу ёққа. Ўзим бир қа-рай-чи! — деди раис тракторнинг остига энгашиб. Уч киши бир соат чамаси уринишди. Йўқ, фойдаси бўлмади.

— Ҳорманглар, йигитлар!

Ўз иши билан овора уч йигит ялт этиб овоз келган томонга қаради.

— Бор бўлинг, келинг жўра, — деди раис увушган оёқларини ёзиб тураркан.

— Нима гап? Айтганларингни қилмаяптими пўлат тулпор? — Нотаниш киши майин жилмайди.

— Билмадик, бинойидек ишлаб турувди, — деди Теша Узоқов елкасини қисиб.

— Ҳозир кўрамиз.

Меҳмон этигининг қўнжидан бир даста катта-кичик калит олди. Аввал қопқоғи туширилган моторга разм солди. Аллақаерларини тортди. Кейин картер қопқоғини жойига қотирди. Свечаларни ечиб ҳафсала билан тозалади.

— Қани, бензин олинг-чи, — деди у Эргашга.

Тракторчи дарҳол шишани тутди. Свечаларга бир-икки томчидан бензин қуйилди. Муштуклар ўрнатилди.

— Айлантиринг-чи, бўз бола!

Эргаш «Жондор»нинг олдига барибир ёнмайди, дегандек ҳафсаласизлик билан ўтиб калитни айлантирди. «Жондор» гулдураб кетди.

— Яшанг, жўра. Отангизга раҳмат, коримизга ярадингиз. Дарвоқе, сўраганнинг айби йўқ. Кимсиз? — меҳмоннинг қўлини қайта олиб деди раис.

— Йўлдошвойман. Марказдан.

— Лаббай, қайси Йўлдошвой? — Теша Узоқов меҳмоннинг юзига синчков боқди.

— Охунбобоевман, — самимий кулди меҳмон.

— Э, э, ассалому алайкум, — баробар қўл узатишди ҳаммалари. — Бардаммисиз, ота!

— Раҳмат. Қани энди ишга, биродарлар. Баҳорнинг ҳар бир дами ғанимат. Уни бой берган деҳқон барака топмайди. Шундай эмасми?

— Албатта, албатта! Та. нимасни сийламас, дейди қадимгилар. Бир пиёла чой...

— Чой қочиб кетмайди. Бир ҳафтадан кейин келаман. Унгача чигит экишни тугаллларсизлар-а, раис! — Ота аллақачон раисни, бригадирни таниб олган эди.

— Албатта, бажарамиз. Лекин ваъдангизни унутманг, ота!

Охунбобоев кетди. Бу ердагиларнинг зиммасига масъулият юклаб, қалбига чироқ ёқиб кетди. Ҳайработчаликлар бир ҳафта тиним билишмади. Бригадир Теша Узоқов эса далада ётиб олди. Умид Набиев, Эргаш Сафаров, Шарофат Аслонова, Бибиой Азимова, Қилич Узоқов ерларни оби-тобида экишга ҳозирлаб, барака уруғи қадашди.

Республика оқсоқоли ваъдага вафо қилди. Айтган куни тушдан сўнг «Зармитан» (Қизилтепа райони)га ўта туриб колхозга тушди. Бир ҳафта олдин экилган чигитлар бошида қалпоқча билан қатор бўлганлигини кўриб яйраб кетди.

Бригадир ва аъзолар билан бир ярим соатлар чамаси деҳқончасига суҳбат қурди. Шу куни Пушмон, Аразлар қишлоқларидаги ариқ бўйларига ўзи бош бўлиб дарахт ва ток кўчатлари ўтказди. Ота ўтқазган ниҳоллар ҳамон гуркираб турибди.

Т. ҲУСЕНОВ,
Ю. АМИНОВ.

Озиқ-овқат программаси бўғинлари

ҚУРУВЧИЛАРНИНГ ЁРДАМЧИ ХЎЖАЛИГИ

СССР Озиқ-овқат программаси ижросига ўзининг муносиб улушини қўшишга фақат колхозлар, совхозлар, бошқа қишлоқ хўжалиги корхоналарининггина эмас, балки кўпгина заводлар, қурилиш, транспорт ташкилотлари коллективлари ҳам астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Шу мақсадда теплицалар, чорвачилик цехлари ташкил этилаяпти, ёрдамчи хўжаликнинг бошқа йўналишларида кўзга кўринарли тадбирлар амалга оширилмоқда. Қашқадарё область колхозлараро қурилиш кенгаши коллективи бу хайрли ҳаракатдан четда туришни ўзига эп кўрмади, эл-юрт дастурхонини мўл-кўл қилишга озми-кўпми улуш қўшиш ниятида кўп тармоқли ёрдамчи хўжаликни йўлга қўйди.

Бу эзгу ишга ушбу ташкилот янги жойга кўчиб ўтган кунлардан бошлаб қўл урилди. Қурилиш кенгаши учун каттагина яйдоқ ер ажратилганди. Лекин битта бинодан ташқари теварак-атрофда ҳеч нима йўқ бўлиб, ҳаммаёқ ҳувиллаб ётарди.

— Янги жойда эндигина иш бошлаган давримиз эди, — деб ҳикоя қилади область колхозлараро қурилиш кенгаши раиси Баҳром Ҳасанович Исмоилов. — Менинг ҳузуримга Низом Тошевич Фозилов, Неля Аҳмедовна Муҳамедова сингари серғайрат, ташаббускор ходимларимиз кириб келишди. Улар ишдан бўш вақтларида, дам олиш кунларида ҳашар уюштириб, бутун теварак-атрофни тартибга келтириш, боғ, токзор барпо этиш, кейинчалик теплица хўжалигини йўлга қўйиш, очиқ пайкалларда сабзавот, полиз маҳсулотлари етиштириш ниятида эканликларини баён этишди. Қурилиш кенгаши раҳбарияти, партия, касаба союз ташкилотлари бу ватанпарварлик ҳаракатини маъқуллаб, қўллаб-қувватладилар. Ташландиқ, кўп йил давомида қурилиш чиқиндилари тўкиб келинган жойни тозалаш, ток, дарахт кўчатлари экиш, уларнинг ўсиб кетишига эришиш осон бўлмади, албатта. Лекин коллективимиз бўш келмади. Бош инженер Ашур Ҳомидов, Ихтиёр Жўраев, Қундуз Бўриева, Исмоил Ибодуллаев каби инженер-техник ходимларимиз барча қийинчиликларни мардонавор енгиб, хароба жойни гўзаллик гўшасига, ноз-неъмат етиштириладиган масканга айлантирдилар. Беш-олти йиллик захмат бугунги кунда ўз самарасини кўз-кўз қилиб турибди. Олма, шафтоли, ўрик ва бошқа мевали дарахтлар, бутун теварак-атрофга ёйилган токзор инсон қўли гул, унинг меҳнати ҳамма нарсага қодир эканлигини яна бир карра намоён этмоқда.

Дарҳақиқат, шундай. Олти йилча муқаддам бу ерда бўлганимизда қуёш тиғидан яширинишга жой топилмасди. Бугун эса худди жаннатга ўхшайди. Олти гектар боғ, узумзор, сабзавот, полиз пайкалларида, теплицада турли ноз-неъмат етиштирилмоқда. 1987 йилнинг ўзида 3 тоннадан зиёд олма, 2 ярим тонна узум арзон нархларда сотилди. Шу ҳисобдан ташкилот кассасига 6.300 сўм пул тушди. Бундан ташқари мева ва сабзавотдан шу ердаги ошхонага ҳам берилмоқда. Теплицада помидор, лимон етиштирилаяпти. Қиш даврида ёрдамчи хўжалик эгалари — қурилиш кенгаши ходимларига арзон баҳода — бир ярим сўмдан помидор сотиш йўлга қўйилди. 1988 йил қишининг ўзида помидордан деярли 5 минг сўм даромад қилинди. Кузда 8 ярим минг сўмлик олма, узум ва бошқа ноз-неъматларни сотиш кўзда тутилмоқда. Энг асосийси — ташкилот ёрдамчи хўжаликдан қанча фойда кўрганида эмас, балки ходимлар ўз қўллари билан маҳсулот етиштираётганликларида, мўл-кўлчиликка ҳисса қўшишга интилаётганликларида. Кўп тармоқли ёрдамчи хўжаликдаги юмушларни боғбон Рустам Қурбонов билан биргаликда ташкилотнинг барча ходимлари адо этишаяпти. Улар ўз меҳнатларининг тотли мевасидан баҳраманд бўлишмоқда.

С. АЛИЕВ.

СУРАТДА: область колхозлараро қурилиш кенгаши бош инженери Ашур Ҳомидов ва ёрдамчи хўжалик боғбони Рустам Қурбонов шиғил-шиғил олма ҳосилидан мамнун.

М. КОМИЛОВ фотоси.

Қилмишига яраша

Самарқанд область халқ контроли комитети ходимлари Иштихон хўжаликлараро паррандачилик фабрикаси директори С. Элмуродов мубтало бўлган корхона ишини қўшиб ёзиш ёрдамида «яхшилаш»га уринишларига «кўзбўямачилик касали» деб диагноз қўйдилар. У вазифасидан бўшатилди.

...С. Элмуродов ва бош бухгалтер Д. Қурбонов имзо чеккан ҳисоботлар қувонтиpарди: гўшт, тухум, пар ва пат тайёрлаш планлари ошириб бажариларди, бунинг учун мукофотлар бериларди. Аммо паррандачилик фабрикасида бундай муваффақиятга қандай эришаётганликларини билишарди. Шунинг учун ҳам фабрика ходими А. Аҳмедов суиистеъмолликлар ҳақида Самарқанд область халқ контроли комитетига ариза ёзди.

Назоратчилар ўтказган текшириш аризада келтирилган фактларнинг тўғрилигини тасдиқлади, ўтган йил ва шу йилнинг бошида ҳисобот маълумотларига юз минг донадан кўпроқ тухум, 19 центнер парранда гўшти қўшиб ёзилганлиги аниқланди. Шу билан бир вақтда ўн икки ярим мингтадан кўпроқ парранда сўйиб юборилганлиги, улар 198 центнерни ташкил қилганлиги ҳисоботдан яширилди. Директор қандай «ишлаётганлигини» кўргач, унинг қўл остидагилар ҳам найранг йўлига ўтдилар. Масалан, сўйиш цехида 2037 сўмлик 312 килограмм гўшт кирим дафтарига ёзилмади. Пар ва пат ҳам ҳисобдан яширилди.

Ўтган йили С. Элмуродов ана шундай «омилкорлиги» учун партиявий жазо олган эди. Бироқ у бу жазодан тегишли хулоса чиқариб олмаган экан.

В. ДРАЧЕВ,
ЎзТАГ мухбири.

«Қишлоқ ҳақиқати»га ёзадилар

ЖЎШҚИН ҲАЁТ ЛАВҲАЛАРИ

БЕШ КЕЛИН ИБРАТИ

Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги арафасида Самарқанд районидаги «Комсомол» колхозининг Андижони қишлоғида истиқомат қилувчи кекса педагог Ризоқул Раҳмонқулов хонадонида узоқ-яқиндан келган меҳмонлар, қишлоқнинг катта-ю кичиги тўпланди. Бунинг боиси бор эди. Улар Андижони қишлоғида «Ҳақиқати Ўзбекистон» деб номланган биринчи коллектив хўжаликнинг фаол ташкилотчиси, қалдирғоч раиси, довюрак коммунист Рофе Раҳмонов хотирасини абадийлаштириш тантанасига келишганди.

Рофе ака яхшилардан эди, шунинг учун ҳам унинг номи унутилмайди. Кўчалардан бири унинг номи билан аталди. Қишлоқда хотира тоши қўйилди. Тантана давомида ҳар ким ўз миннатдорчилигини, қалбининг туйғусини изҳор этди.

Ҳаёт бир ерда тўхтаб қолмайди. Рофе аканинг уч фарзанди мустақил турмуш қурган, ували-жували бўлишган. Бугунги тантанага йиғилганларни тўнғич ўғли Ризоқул беш келини, олти фарзанди, саккиз невараси билан кенг, чиройли, мевазору гулзор ҳовлида кутиб олаяпти. Қишлоқ аҳли бир-бирига меҳрибон, ўзаро иноқ келинлар — Моҳира Каримова, Флора Ҳайдарова, Гуландом Ғиёсова, Матлуба Бурҳонова, Зубайда Насимоваларнинг меҳмоннавозлигидан, такаллуфидан, ширинсуханлигидан мамнун бўлишди. Уларнинг касбкорлари турли хил: ўқитувчи, савдо ходими, тикувчи ва ҳоказо.

Қанийдики ҳар бир хонадонда ана шундай тотувлик ҳукм сурса!

А. МУҲАММАДАЛИЕВ.

ҲАВАСКОРЛАР ЛАУРЕАТ БЎЛИШДИ

Жалолқудуқ районидаги «Ойим» совхози клуби қошида ташкил этилган «Тиканак» агиттеатри Андижон областидаги таниқли ҳаваскорлик уюшмаларидан бири бўлиб қолди.

1971 йилда тузилган агитбригада бақуввват сценарийга асосланган сатирик чиқишлари билан 1974 йилда Ўзбекистон телевидениеси томошабинларини мафтун қилганди. Шундан сўнг ГДРда чиқадиган санъат журналларидан бирида унинг таърифи ўрнига қўйилди, фотолавҳалар босиб чиқарилди.

Афсуски, етмишинчи йилларнинг охирида хўжалик раҳбарлари эътиборсизлиги туфайли коллектив фаолияти сустлашди. 1980 йили эса қайта кўтарилиш даври бўлди. Агитбригадага истеъдодли ёшлар келиб қўшилишди. Тез орада «Тиканак» область ва республика миқёсидаги кўрик-конкурсларда биринчи ҳамда иккинчи ўринларга сазовор бўлди. Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети унга агиттеатр номини берди.

Қайта қуриш, ошкоралик, танқидга кенг йўл очилиши «Тиканак»нинг жонига ора кирди. Энди ҳаваскорлар раҳбарларнинг лоқайдлиги туфайли янги мактаб қурилиши «туя гўшти еганлиги», қайси бухгалтер ишчилар ҳақига хиёнат қилаётгани, касалхоналардаги нобоп шароитлар, баъзи савдо ходимларининг юлғичликлари, агрономнинг ерни маҳаллий ўғитга эмас, кимёвий дориларга бўктираётгани, турғунлик даври иллатларини фош этмоқдалар. Бу соҳада Эгамберди Мамадалиев, Аъзамжон Қорёғдиев, Нуъмонжон Мирзаабдуллаев, Абдумутал Мавлоновлар, яъни Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига ўтказилган халқ ижодиёти Бутуниттифоқ II фестивали лауреатлари алоҳида ўрнак кўрсатишаяпти.

Р. ПОЛВОНОВ.

ҲАМИША ГАВЖУМ

Сирдарё район марказий кутубхонасининг «Ўзбекистон» колхозида жойлашган 26-филиали китобхонлар билан ҳамиша гавжум. Бу ерда турли касб ва ёшдаги кишиларни учратиш мумкин.

Дарҳақиқат, биз кириб борганимизда атрофга қоронғулик чўкаётганига қарамасдан зиё масканида китоб мутолааси авжида эди. Мудира Муҳтарам Тошқўзиеванинг қўли-қўлига тегмайди. Ўн бир йиллик иш тажрибасига эга бўлган бу мутахассис илмга чанқоқ китобхонларга чаққон хизмат кўрсатарди.

Қишлоқ кутубхонасининг адабиётлар фонди ҳам, унга аъзо бўлаётганлар сафи ҳам ой сайин кенгаймоқда. 9 минг китоб, 800 китобхон. Бу ҳазилакам гап эмас. Муҳтарам Тошқўзиеванинг тиришқоқлиги, касбига муҳаббати ана шунга олиб келди.

Ташкилий тадбирлар ҳам диққатга сазовордир. КПСС Марказий Комитети пленумлари ҳужжатларини тарғиб этиш коллектив эътиборида турибди. «Совет Қуролли Кучларининг 70 йиллиги», «Алкоголизм — саломатлик душмани», «Доҳий Ленин туғилган куннинг 118 йиллиги» мавзуидаги бурчаклар одамлар эътиборини қозонди. Ҳар ойда ўтказиладиган китобхонлар анжуманлари оммавийлашиб бормоқда. Ташкилий ишларда кутубхонанинг фаол аъзоларидан механизатор Валижон Сатторов, биолаборатория лаборанти Малоҳат Каримова, ўқитувчи Ортиғой Зокировалар яқиндан қатнашмоқдалар.

Бироқ кутубхонада амалга оширилиши лозим бўлган бир қанча ишлар ҳам бор. Бу ерда қишлоқ хўжалиги, атеистик тарбия, турмуш маданияти, физкультура ва спортга доир адабиётлар кам. Баъзи бригадалар ҳамда сут-товар фермасида кўчма филиаллар йўқ. Бу камчиликлар қанчалик тез тугатилса, нурхона таъсири шунча ошади.

К. ҲОЖИЕВ.

ИБРАТЛИ ТАДБИРЛАР

Косонсой шаҳридаги Ленин номли маҳалла комитети раиси Нажмиддин Раҳмонов ва хотин-қизлар кенгаши раиси Маъмурахон Дадахоноваларнинг ташаббуси билан қайноналар йиғилиши ўтказилди. Бунда оилавий тарбия муаммолари, келинлик қоидалари, ўзаро меҳр-муҳаббат масалалари ўртага ташланди. Салбий ҳолатлар хусусида ҳам сўз юритилиб, уларни бартараф этиш йўллари кўрсатилди. Қўрслик, манманлик, худбинлик, ҳурматсизлик сингари иллатлар ёмон оқибатларга олиб келиши мумкинлиги таъкидланди. Тўпланганлар ўтмишдан қолган бидъатни таг-томири билан тугатиш зарурлиги ҳақида бир фикрга келдилар. Бир неча келин ва куёв кўрганлардан Бухоная Азизова, Марҳамат Олимова, Тўхтахон Хўжаева, шаҳар Совети депутати Исоқхон ота Маъсумов, врач-гинеколог Феруза Қурбонова ўз тажрибалари билан ўртоқлашдилар.

Ю. ШАРИПОВ.

ҲАР ИШДА ФАОЛ

Рўзимбой отасидан ёшлигида етим қолиб, онаси Ойимжон қўлида тарбияланди. Эри Исмоил Ўрозимбетовнинг Улуғ Ватан уруши жанггоҳларида ҳалок бўлганини эшитган Ойимжон ўзини меҳнатга урди, гўдагини авайлаб ўстирди. Рўзимбой «Ёш гвардия» мактабида ўқиб юрган чоғларидаёқ қурт боқишда, дала ишларида онасига ёрдамлашди. 1961 йилда етуклик аттестатини олгач академик И. П. Павлов номидаги Самарқанд медицина институтида таҳсил кўрди.

Дастлаб Озод қишлоғида участка касалхонасида даволовчи врач, сўнгра пахта тозалаш заводи қошидаги санаторий врачи сифатида ибратли хизмат кўрсатди. 1977 йилда КПСС сафига қабул қилинди.

Рўзимбой Исмоилов тиббиётда, даволашда эл эътиборини қозониш билан бирга моҳир лектор, малакали пропагандист сифатида ҳам танилган. У Беруний районидаги колхоз ва совхозларда тез-тез бўлиб, медицина мавзусида мазмунли суҳбатлар ўтказади, район газетасида қатнашади. Унинг умр йўлдоши Сафаргул ҳам моҳир педагог сифатида иззат топган. Беш фарзандни тарбиялаётган қишлоқ зиёлилари Рўзимбой ва Сафаргулга ҳамма ҳавас қилади, худди шулардай ҳаёт кечиришни истайди.

С. ОЛЛОМОВ.

ХАЛҚ ИЖОДИЁТИ БАЙРАМЛАРИ

Республика маданият муассасалари коллективлари аҳолининг, жумладан ўқувчилар ва ёшларнинг намунали ҳордиқ чиқаришлари, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ижрочилик маҳоратини тарғиб этиш йўлларини астойдил қидирмоқдалар. Жорий йилда Наманган ва Фарғона областларида халқ ижодиёти байрамлари ўтказилди. Шу муносабат билан уюштирилган фестиваллар, кўргазмалар, концертлар, Ўзбекистондаги болалар уйлари тарбияланувчилари билан учрашувлар, театрлаштирилган музикали саҳналар кўпчиликнинг эътиборини қозонди.

Сирдарё областида Тошкент область Оққўрғон райони халқ ижодиёти кунлари уюштирилиб, у халқ ижодиёти Бутуниттифоқ III фестивалига бағишланди. Бунда «Наврўз» ашула ва рақс ансамбли, Мажидовларнинг оилавий ансамбли, «Каскад» эстрада группаси алоҳида ўрнак кўрсатишди. Гулистон, Комсомол районларининг пахтакорлари ҳамда чорвадорлари ана шу томошалардан катта завқ олдилар. Жумладан Гулистон шаҳридаги яшил театрда, Крестьянское посёлкасида, фермаларда оққўрғонликлар санъати олқишларга сазовор бўлди.

Халқ ижодиёти кунларини ўтказишда Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг махсус группаси, Сирдарё ва Тошкент область маданият бошқармаларининг ходимлари фаол қатнашдилар. Эндиликда бундай тадбирларга кенг йўл очиш чоралари кўрилмоқда. Яқин орада Тошкент, Жиззах областларида, Қорақалпоғистон Автоном республикасида ҳам халқ ижодиёти кунлари ўтказилади.

С. МАНСУРОВ.

ДАВР БИЛАН ҲАМНАФАС

Абдураҳмон Холмуродовни Паст Дарғом район поликлиникасининг шифокорларигина эмас, унинг қабулида бўлган беморлар ҳам беҳад ҳурмат қилишади. Чунки ёш ревматолог ҳар бир дардманднинг касалини синчиклаб ўрганади, унга зарур ёрдам кўрсатади, кўнглини кўтаради.

Яқинда ёш врач А. Холмуродов «Москва» колхозининг Райҳон Искандарова бошлиқ бригадаси аъзолари ўртасида «Ревматизм асоратлари ва бунинг олдини олиш» мавзуида суҳбат ўтказди. Сўнгра колхозчиларнинг саволларига жавоб қайтарди. Баҳс-мунозаралар халқ соғлиғини сақлашда қандай чоралар кўриш зарурлигига бориб тақалди. Ўртага ажойиб таклифлар қўйилди.

Қайта қуриш жараёнида Абдураҳмон Холмуродовга ўхшаганлар ҳам халққа яқинлашмоқдалар, уларнинг фикрларини тинглашмоқдалар, одамларга ҳамдаму ҳамнафас бўлмоқдалар.

Ғ. БОБОҚУЛОВ.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ МАЪҚУЛЛАГАН ТАШАББУС ИЗИДАН

Газетамизнинг шу йил 7 ва 11 июнь сонларида «Пахтачилик шуҳратини тиклайлик» рубрикаси остида партия ва меҳнат ветеранлари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари — Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз правлениеси раиси Миразиз Рўзматовнинг «Халқнинг буюк бойлиги» ҳамда Янгийўлдаги «Коммунизм» колхози правлениеси раиси Маҳмуджон Исматовнинг «Ичар ошинг ҳалол бўлсин» сарлавҳали мақолалари эълон қилинганди. Пахтачиликда ва раҳбарликда кўп йиллик бой тажриба тўплаган ишлаб чиқаришнинг моҳир ташкилотчилари тармоқдаги аҳволни ҳар томонлама таҳлил этиб, фикр-мулоҳазаларини билдиришганди. Юз берган оғир вазиятни яхшилаш, ҳар бир хўжалик, район ва областда, пировардида эса республикада белгиланган давлат планларини муваффақиятли уддалаш, пахтакорлик шуҳратини ва обрўсини кўтариш юзасидан мақолаларда қимматли таклифлар айтилди. Ҳар иккала хўжалик раҳбарининг фикрича, бу йил ишда бурилиш қилиш керак. Уларнинг колхозлари мўл, эртаги ҳосил етиштириш, оқ олтинни четдан ёрдамчи олмай, механизацияга таянган ҳолда ўз кучлари билан йиғиб-териб олиш ташаббуси билан чиқишди. Юксак мажбуриятларни бажаришда бир-бирлари билан ўзаро мусобақалашиб ишлашга қарор қилдилар.

Хўш, ташаббускор хўжаликларда шу кеча-кундузда аҳвол қандай! Иш ваъдага яраша ташкил этилганми! Пайкалларда кўзланган ҳосилни тўплаш учун нималар қилинмоқда! Ана шу саволларга жавоб топиш мақсадида яқинда мусобақадош колхозларда бўлдик.

ДЕҲҚОН СЎЗИ ЕРДА ҚОЛМАЙДИ

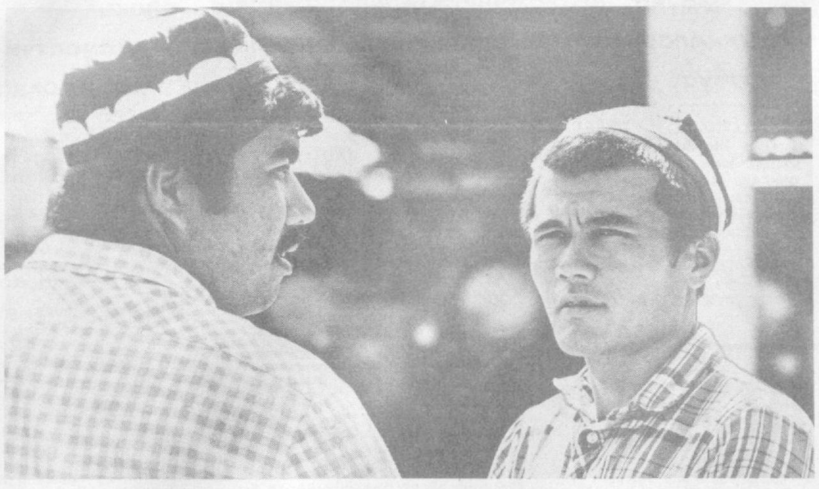

Ака-ука Нурали ва Эрали Тожиқуловлар — Охунбобоев номли колхознинг моҳир механизаторлари. Улар ғўза парваришида ва ҳосил йиғим-теримида доимо актив қатнашмоқдалар. Бу йил ҳам культиватор билан экинга ишлов бериб, озиқлантиришди, оқ олтин мавсумида ҳар қайсиси машина билан 150 тоннадан хирмон уйишни кўзлаяпти.

СУРАТДА: серғайрат механизаторлар Нурали ва Эрали Тожиқулов.

Икром Назаров «Коммунизм» колхозининг 1-звеносига бошчилик қилади. 56 гектарда ғўза ўстираётган коллектив гектаридан пландаги 28 центнер ўрнига 40 центнердан хирмон кўтаришни мўлжаллаяпти. Пайкалларда тўпланаётган ҳосил чўғи шунга имкон беради. Коммунист И. Назаров парвариш пайтида культиватор билан қатор ораларига ишлов берди, энди зангори кемада пахта теришга ҳозирлик кўраяпти.

СУРАТДА: механизатор-звено бошлиғи Икром Назаров.

ПАХТАЧИЛИКДА БУРИЛИШ ҚИЛАЙЛИК

Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз правлениеси раиси М. РЎЗМАТОВ билан мулоқот

— Миразиз ака, кўкламда ва ғўза парваришининг ўтган даврида амалга оширилган ишлар ҳақида икки оғиз гапириб берсангиз.

— Аввало йил жуда қулай келаётганини таъкидламоқчиман. Пахтакорларимиз бундай имкониятдан оқилона фойдаланишаяпти. Чигит ерга қадаб бўлингач ҳаво илгариги йиллардагидек иссиқ-совуқ бўлмади, уруғ бехато униб, текис кўчатлар олинди. Яганалаш ўз вақтида ўтказилди. Тўлиқ гектарлар яратилгандан сўнг ниҳоллар дарҳол озиқлантирилди. Натижада улар ўзини тезда тутиб кетди.

Шундан буён парваришни кўп йиллик тажрибага суяниб, агротехника қоидаларига қатъий амал қилган ҳолда ташкил этаяпмиз. Экин талабига қараб суғорилди, меъёрида озиқлантирилди, қатор ораларига сифатли ишлов берилди. Жами икки марта минерал ўғитлар солинди, кўпроқ гўнг ишлатаяпмиз. Жўяклар етти маротаба юмшатилди. Ёз ҳам деҳқончилик учун қулай келаяпти: касаллик ва зараркунандаларнинг «ҳужуми» ҳар йилгидан кам бўлди. Уларга қарши фақат биологик усул билан курашаяпмиз. Химиявий дорилар ҳозирча мутлақо ишлатилмади.

Муҳим агротехник тадбир — ғўза чеканкасига ҳамиша алоҳида эътибор берамиз. Чунки уни энг мақбул муддатларда ўтказиш ҳосилдорликка ва машина теримига катта ижобий таъсир кўрсатади. Чеканкалаш 16 июлда бошланганди, ўн кунда тугалланди. Карталар паст-баландликка жойлашганлиги туфайли бу тадбирни асосан қўлда бажардик. Кўпчилик пайкалларда ғўза шохларининг ўсув нуқтаси бир марта, баъзиларида икки маротаба чилпиб чиқилди. Айни пайтда бегона ўтлар бирорта ҳам қолдирилмай юлиб ташланди.

Дала ишларида 800 дан ортиқ колхозчи, 160 сувчи, 47 нафар механизатор қатнашаяпти. Правление, партия ва касаба союз ташкилотлари уларга муттасил ғамхўрлик кўрсатишмоқда. Унумли меҳнат қилиш ва мароқли ҳордиқ чиқариш учун ҳамма нарса муҳайё. Шийпонлар мавсумбоп жиҳозланган, ҳар куни иссиқ овқат тайёрланмоқда, чой қайнатилаяпти. Дастурхон мева-чева билан доимо тўкин-сочин.

— Шу кеча-кундузда ғўзанинг ҳолати қандай! Сизнингча, қайси бригадаларда мўлжалдагидан зиёд ҳосил тўпланаяпти!

— Ҳозир ҳар тупда 11—12 та шох, ўртача 5—6 та бўлиқ кўсак бор. Йиғим-терим бошлангунгача яна 7—8 та кўсак пайдо бўлади. Шунда жами 12—14 тага етади. Биз ўрта ҳисобда ўнтадан кўсак олсак кифоя. Чунки ҳар гектарда 100 минг туп кўчат қолдирилган. Демак, шунча майдонда бир миллионта кўсак бўлади. Агар С-4880 навли ғўзанинг ҳар чаноғидаги пахта оғирлиги 3,5 грамм эканлиги назарда тутилса, гектаридан мажбуриятимиздагидан ҳам кўп, яъни 35 центнердан хирмон кўтарилади.

Колхознинг барча майдонларида экин ривожи яхши. Лекин ҳосили мўллиги билан ажралиб турган далалар ҳам бор. Бундай пайкалларни Бутуниттифоқ партия XIX конференцияси делегати Эркин Каримов, шунингдек Турғунбой Эгамбердиев, Маҳкам Тўрақулов бошлиқ бригадаларда учратиш мумкин. Улар ўстираётган ғўзаларнинг «дон олиши» яхши. Бу коллективлар парваришни бўшаштирмасалар гектаридан 5—6 центнер зиёд ҳосил кўтарадилар.

— Оқ олтин мавсуми тобора яқинлашмоқда. Унга, хусусан машина теримига қандай тайёргарлик кўрилаяпти!

— Куз — ғалвирни сувдан кўтарадиган, пахтакор меҳнатини сарҳисоб қиладиган палла. Шу боисдан йиғим-теримга ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўрган деҳқон ютади. Ўз тажрибамизда бунга кўп маротаба ишонч ҳосил қилганмиз. Ўтган йилларда эришган ютуқларимизнинг омилларидан бири, менимча, кузги мавсумни ҳаво очиқ кунларга, тез ва соз ўтказганимиз бўлса керак.

Бу йил ҳам йиғим-теримга тараддудни барвақт бошладик. Механизаторларимиз ялпи ҳосилнинг камида 80 процентини зангори кемалар ёрдамида саранжомлаб бермоқчи эканликларини қишдаёқ айтишганди. Улар терим агрегатларини кўкламдан қолдирмай сифатли ремонт қилиб, тайёрлов чизиғига қўйишди. Ҳозир 24 та пахта териш машинаси совутилган отдек ишга шай турибди. Терим арафасида улар яна бир карра синчиклаб кўздан кечирилиб, ишлатиб кўрилади. УПХ-1,5 маркали 15 та кўсак чувиш механизми ҳам тайёр.

Маълумки, ғўза барги яхши тўктирилгандан кейингина зангори кемаларга кенг йўл очилади. Бинобарин, дефолиация қисқа давом этадиган, лекин жуда масъулиятли тадбир ҳисобланади. Аксарият жойларда бўлгани каби бизда ҳам кейинги йилларда бу агроусул фақат ерусти аппаратлари ёрдамида ўтказилмоқда. Мавжуд 8 та ОВХ-28 аппарати тўлиқ ремонтдан чиқарилди. Эрта-индин уларни сув билан синаб кўрамиз. Ғўза баргини тўктиришга асосан хлорат магний сепилади. Ундан кераклигича келтириб қўйдик. Лекин ростини айтганда бу дефолиант кўнгилдагидек эмас. Бултур хлорат магний ишлатган ҳамма пахтакорларнинг фикри шундай. Демак, яқин икки-уч йилда юқори самарали, атроф муҳитига зарарсиз янги дефолиант яратиш керакки, шунда теримни кўпроқ механизация зиммасига юклашдек муҳим масалани тезроқ ҳал этиш мумкин.

Терим техникаси ремонтига, уларнинг бенуқсон ишлашига бош инженер Паладий Тен жавобгар. Устахона мудири Турсунали Каримов унинг ёрдамчиси. Агар йиғим-терим пайтида бирор-бир зангори кема бузилгудек бўлса даставвал шулардан талаб қиламиз.

Хуллас, оқ олтин мавсумига жиддий тайёргарлик кўраяпмиз. Ҳатто прицепли тракторлар иш вақтида тўхтаб қолмаслиги учун бригадалар ўртасидаги ва қабул пунктига олиб борувчи йўллар ҳамда кўприклардан юриб, уларни созлаб, халақит берувчи дарахт шохларини бутоқлаб чиқдик.

— Эндиги вазифа нималардан иборат! Ҳосилга ҳосил қўшиш, пахтани эртароқ пишириш учун нима қилиш керак!

— Бизда 15 та бригада бор, ҳаммаси меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг янги усулида, хўжалик ҳисоби асосида ишламоқда. Улар правление билан ўзаро шартнома тузишган. Колхоз бригадаларни ҳосил етиштириш учун зарур бўлган жамики нарса: техника, ўғит, сув ва бошқалар билан тўла-тўкис таъминлаяпти. Энди улар ўз мажбуриятларини бажаришлари керак. Демоқчиманки, кўзланган пахтани етиштириш учун бригадаларда қизғин кураш олиб борилаяпти. Тўғри, биз ҳам ишнинг боришини қаттиқ назорат қилаяпмиз.

Ҳозир экинга тўртинчи сув берилмоқда. Энди уни оби ҳаётдан сира қисмаслик керак. Акс ҳолда, яъни чанқатилса, майда кўсакларнинг етилиши сусаяди, йириклари эса табиий равишда эмас, балки мажбуран очилади. Бундан буён ҳосил тақдири кўпроқ сувчи меҳнатига боғлиқ. Ҳозирги суғоришнинг муҳим хусусияти шуки, унинг нами билан июнда ва июлнинг бошларида берилган ўғитлар илдиз орқали танага шимилади, ҳосил тугунчаларига етиб боради. Деҳқон тили билан айтганда бу сув ўғитни экинга чайнаб беради. Йиғим-теримгача ниҳолларни ҳар 9—10 кунда суғориб турамиз.

Культивацияни ниҳоятда эҳтиётлик билан бажариш керак. Чунки озгина беparволик қилинса кўсак узилиши, шох синиб кетиши ҳеч гап эмас. Чопиқ тракторини ғўза талаби ва тупроқ ҳолатига қараб ишлатаяпмиз. Ҳар бир культиватор хўжалик ҳисобига ўтказилган. Яъни механизаторлар меҳнатига етиштирилган ҳосил салмоғи ва сифатига қараб якуний ҳақ тўланади. Улар масъулиятни чуқур тушуниб, пировард натижани кўзлаб меҳнат қилишмоқда.

Ҳозир ғўза парваришини бўшаштирмаган ҳолда йиғим-теримга тайёргарликни қайта-қайта текшириш, аниқланган камчилик ва нуқсонларни дарҳол бартараф этиб, ишни пухталаш керак. Хирмонжойларни, тош-тарози, этак ва ҳоказоларни тахтлаш лозим.

— Колхоз йиллик планни қачон бажариши мумкинлигини олдиндан айта оласизми!

— Бу ҳақда бирон нарса дейиш, фалон куни деб аниқ айтиш қийин. Лекин мақсадимиз маррани иложи борича тезроқ эгаллаш. 1.100 гектар майдонда ғўза ўстираяпмиз, гектаридан 32 центнердан хирмон уйиш мажбуриятини олганмиз. Бояги ҳисоб-китоб амалга ошса ҳосилдорлик бундан зиёд бўлиши керак. Терим пайтида муваффақиятни зангори кемалар таъминлайди, бутун умидимиз, ишончимиз шундан.

— Миразиз ака, «Халқнинг буюк бойлиги» мақолангизда «1988 йил, бизнинг фикримизча, пахтачиликда бурилиш йили бўлиши керак», деган эдингиз. Бу ҳақда ҳозир қандай фикрдасиз!

— Ўша мақолада ҳам, ҳозир ҳам таъкидладим: табиат бу йил жуда саҳийлик қилмоқда. Ўттиз йиллик раҳбарлик фаолиятим давомида бу йилгидек қулай келган йилни эслай олмайман. Ўйлашимча, республикамиз пахтакорлари бундай имкониятни бой бермайдилар. Бир неча йиллик қолоқликдан сўнг ниҳоят бу йил Ўзбекистон мамлакатга планда белгиланган оқ олтинни етказиб бериши мумкин. Фақат биздагина эмас, ҳамма жойда ғўза ривожи яхши эканлиги, мўл ҳосил етиштирилаётганлиги ҳақида гап-сўзлар бўлаяпти. Йиғим-теримгача парваришни бўшаштирмасак, оқ олтин мавсумини уюшқоқлик билан ўтказсак, пахтачиликда бурилиш йили қилишимиз шубҳасиз.

Охунбобоев номли колхознинг Турғунбой Эгамбердиев бошлиқ бригадаси аъзолари 59 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан оқ олтин етиштиришга бел боғлашган. Иш шунга яраша бўлаяпти. Коллектив бултур юксак меҳнат натижаларига эришганлиги учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиқиб, СССР Агросаноат давлат комитетининг вимпели ва пул мукофоти билан тақдирланди.

СУРАТДА: бригада етакчиси Т. Эгамбердиев (ўнгдан иккинчи) ва илғор коллектив аъзолари бир-бирларини вимпел билан қутлашмоқда.

БЕЛЛАШУВДА ҒАЙРАТ ЖЎШМОҚДА

Янгийўл шаҳридаги «Коммунизм» колхозидан репортаж

Хўжалик экинзорлари пойтахтнинг биқинида жойлашган. Правление идорасига бора-боргунча асфальт йўлнинг икки томонидаги серавж ғўзаларни кўриб, беҳад завқландик. 37 йилдан бери колхозга раҳбарлик қилаётган тажрибали пахтакор Маҳмуджон ака Исматовни ишхонасида учратдик. У ҳузуридаги хўжалик мутахассисларини бир-бир тинглагач, уларга бугун бажариладиган юмушларни айтиб чиқариб юборди. Сўнгра бизга юзланди.

— Охунбобоевликлар билан мусобақангизнинг боришини текширгани, колхоз аҳли амалга ошираётган ишлар билан танишгани келдик, — дея мақсадимизни айтдик.

Раис «Яхши қилибсизлар» деди-да, бир зум ўйланиб олди.

— Ташаббус билан чиққанимиздан бери фикри-ёдимиз ғўзада, — деди у. — Бутун республика пахтакорлари олдида сўз бердик. Ваъдани оқлаш колхознинг нафақат раҳбарлари, балки ҳар бир аъзоси зиммасига катта масъулият юклади. Ишни шунга яраша олиб боришга интилаяпмиз. Ҳозиргача қилинган меҳнатдан нолимайман. Пахтакорларимиз чакки ишлашмаяпти. Яқинда ўзаро текширишга келган туркманистонлик ҳамкасблар ҳам буни эътироф этишди.

— Мен бир нарса ҳақида алоҳида тўхталишни истардим: колхознинг ярим йиллик ҳисобот йиғилишида ҳаммамиз маслаҳатлашиб, якдил қарорга келдик, — деди у сўзини давом эттириб. — Бу йил мўл ҳосил етиштириш, планни албатта бажариш билан бирга пахтани ёрдамчиларсиз саранжомлаб оламиз. Ўша ҳисобот йиғилишида теримга ҳақ тўлаш масаласи келишиб олинди. Маълумки, илгари қўлда терилган ҳар килограмм пахтага 5 тийин тўланарди. Сўнгра аста-секин оширилиб борарди. Эндиликда мавсум бошиданоқ қўл терими баҳоси кўтарилди: ҳар килограммга 15 тийин берилади. Машина теримида ҳам шундай, ҳар тонна хом ашёга 10 сўм тўланади. Бу ҳозирданоқ колхозчилар ўртасида катта қизиқиш уйғотди. Қўл теримида қатнашувчиларнинг ҳисоб-китоби олинди. Улар 600 нафардан зиёд. Илгари пенсия ёшига яқин қолганлар, кўп болали аёллар далага чиқишмасди. 110 дан ортиқ шундай уй бекалари бу йил теримда иштирок этишади.

Раиснинг таъкидлашича, ҳозирга қадар ғўза парвариши агротехника қоидаларига амал қилинган ҳолда намунали ўтказилмоқда. Аксарият майдонларда экин ривожи баланд. Ниҳоллар уч ярим марта суғорилди, беш марта культивация қилинди, қарийб уч марта ўғитлар билан озиқлантирилди. Ҳозир ҳар тупда ўрта ҳисобда 7—8 та тўқ кўсак бор.

Хўжаликда муҳим агротехник тадбир — чеканка ўз вақтида сифатли ўтказилди. Ғўза шохларининг учи 1 августгача тўлиқ юлиб ташланди. Бу тадбир 324 гектарда механизмлар ёрдамида, қолганида қўл кучи билан амалга оширилди.

Мардон Эшонқулов бошлиқ 5-звено даласида бўлдик. 98 гектар майдонда деҳқончилик қилаётган коллективнинг ғўзалари дилни қувонтиради. Раис билан бир тупдаги кўсакларни санадик: 16 та. Унинг ёнидагида 13 та. Ҳаммаси йирик, тўқ кўсаклар.

— Бу картанинг боши билан охирида ҳосил яхши, лекин ўртароғида бироз кам, — деди Маҳмуджон ака. — Чунки экинга сув икки томондан қўйилаяпти. Оқава ўртадаги ўқарикдан чиқиб кетади. Ҳамма майдонларда ҳам ҳосил салмоғи юқори деб бўлмайди. Масалан, 82 гектар ерда ғўза ривожи августга қадар суст эди. Тўғри, уларни қўшимча озиқлантириб, бошқаларига етказиб олдик. Лекин ҳосилида фарқ бор. Қолаверса, ер билан ерда, звено билан звенонинг ишида тавофут бўлади. Экинзорларимиз паст-баланд. Шунинг учун ўртача ҳар тупда 7—8 та кўсак мавжуд деб фараз қилаяпмиз. Бир гектарда 87 минг кўчат. Агар улардаги кўсакларнинг ҳаммаси очилса ҳосилдорлик юқори бўлади.

Пайкалнинг боши бизни ҳайратда қолдирди. Яқинда бу ерда бўлган туркманистонлик мусобақадошлар ҳам шундай ҳолатга тушишган экан. Карта чеккасида, культивация пайтида трактор бурилиб оладиган жойда ниҳоллар бут, бўш жой мутлақо йўқ.

— Бу механизаторларимиз маҳоратидан, — деб изоҳ берди раис. — Картага культиватор баҳорда дастлаб киритилган жойидан ишловни бошлайди. Унинг ишни қаерда тамомлаши, пайкалнинг қаеридан чиқиб кетиши сантиметргача аниқ. Шунинг учун культивация ва озиқлантириш давомида биронта ҳам туп поймол бўлмайди.

Колхозда 22 та звено бор. Уларнинг 20 таси пудрат асосида иш юритмоқда. Янги усулда меҳнат қилаётганлар моддий манфаатдорлик ҳосилдорликка, пировард натижага боғлиқ эканлигини яхши билишади. Шунинг учун ортиқча кўрсатма кутмай, кўп йиллик тажриба асосида ижодий ишлашмоқда. Ҳар бир агротехник тадбир ўз вақтида, пишиқ-пухта бажарилаяпти. Раиснинг таъкидлашича, ҳозир 18 та звенода планда белгиланган миқдорда ҳосил тўпланган. Йиғим-теримгача парвариш бўшаштирилмаса яна 4—5 та бўлиқ кўсак олиш мумкин. Икром Назаров, Маннол Эшонқулов, Эркин Тойбеков, Нурмат Холиқов бошлиқ звеноларда ҳозирдаёқ гектарида 35—40 центнерлик ҳосил бор.

Колхозда йиғим-теримга тайёргарлик ишлари билан ҳам танишдик. Маълумки, хўжалик механизаторлари бу йил ялпи ҳосилнинг камида 60 процентини зангори кемалар ёрдамида саранжомлашга бел боғлашган. Бунинг учун 26 та терим агрегати, 6 та кўрак териш, 18 та кўсак чувиш механизмлари сифатли ремонтдан чиқарилиб, тайёрлов чизиғига қўйилган. Марказий устахонада айни пайтда иш сусайтирилгани йўқ. Ремонтчиларга барча шароитлар яратиб берилган. Улар ўртасида социалистик мусобақа кенг ва ошкора йўлга қўйилган. Меҳнат беллашуви ҳар беш кунда якунланиб, ғолиблар рағбатлантирилмоқда.

— Йиғим-теримда ишлатиладиган барча техника воситалари тайёр, — дейди бош инженер Ислом Икромов. — Ҳар бир зангори кемани, ҳар бир механизмни синчиклаб текшириб, ишлатиб кўриб, сўнгра қабул қилдик. Бизда дуч келган майдондаги ҳосилни машинада териб бўлмайди. Чунки айрим карталар қияликда жойлашганки, у ерда зангори кема юролмайди. Фақат ажратилган пайкалдаги ҳосилни тўкмай, исроф қилмай терсаккина машина терими салмоғини оширишимиз мумкин. Терим пайтида техник хизмат кўрсатувчи, ёнилғи билан таъминлаб турувчи махсус отрядлар тузилади. Ҳар бир терим агрегатига иккитадан тележка ажратилди.

Кўп жойларда, хусусан Сирдарё ва Жиззах областларида механизаторлар иши группа усулида ташкил этилади. Бизнинг шароитда бу ўзини оқламайди. Шунинг учун машиналарни ҳар звенога биттадан бириктирдик. Айримларга иккитадан тўғри келди. Бунда барча звеноларда теримни баравар бошлаш мумкин. Натижада ғўзанинг қуйи қисмида очилган пахта оқиб тўкилишига йўл қўйилмайди.

Муҳим агроусул — дефолиацияга ҳам пухта тараддуд кўрилмоқда. Ҳамма майдонлар ер усти аппаратлари ёрдамида дориланади. Ғўзани баргсизлантиришда асосан хлорат магний ишлатилади. У кераклича келтириб қўйилди. Шунингдек, 8 та ОВХ-28 аппарати ишга тахт турибди. Уларнинг механизаторлари махсус тайёргарликдан ўтказилди.

Ташаббускор пахтакорлар ғайратни бўшаштирмаяптилар. Колхознинг барча ишлаб чиқариш участкаларида социалистик мусобақанинг илҳомбахш нафаси баралла сезилиб турибди. Хўжалик аҳли бу беллашувнинг масъулиятини чуқур ҳис этиб, Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси йилини зафарларга буркаш, ваъдани бажариб республика деҳқонларига ўрнак кўрсатиш учун бутун куч-ғайратни ишга солаяпти.

— Колхозимиз аксарият соҳалар бўйича топшириқни муваффақиятли уддалади, пахта тайёрлаш планини ҳам албатта ошириб бажарамиз, — деди раис Маҳмуджон ака Исматов биз билан хайрлашаётиб. — Ҳосил бултургига нисбатан 12—14 кун барвақт етилмоқда. Шунинг учун теримга ҳам эрта киришилади. Кўзланган маррага эришиш, сўзни оқлаш — аҳил коллективимизнинг эзгу мақсади.

РЕДАКЦИЯДАН: Ўзаро мусобақадош колхозларда амалга оширилаётган ишлар, йиғим-теримни уюшқоқлик билан ўтказиш юзасидан кўрилаётган чора-тадбирлар бизни қувонтирди. Ҳар иккала хўжалик меҳнаткашлари ташаббускорларга хос ишлаб, далаларда баракали ҳосил тўпламоқдалар, парваришни бўшаштирмаган ҳолда оқ олтин мавсумига пухта тараддуд кўрмоқдалар.

Лекин шу ўринда бир нарсани таъкидлаш лозим: мусобақалашиш — ишда бир-бирига кўмаклашиш, билмаганини ўргатиш демакдир. Шундай экан, мазкур колхозларнинг раҳбарлари, мутахассислари, тажрибали деҳқонлари бир-бирларининг ишлари билан танишсалар, ютуқ ва камчиликларини кўрсатсалар, бизнингча, янада фойдали бўларди.

Саҳифани «Қишлоқ ҳақиқати» мухбирлари Э. ИБРОҲИМОВ ва Н. МУҲАММАДЖОНОВ (фото) тайёрлашди.

СУРАТДА: «Коммунизм» колхози правлениеси раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Маҳмуджон Исматов (чапда) 5-звено сувчиси Абдували Саидаҳмедов билан пайкалда.

ЖИЗЗАХНИНГ БИР КУНИ

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Аҳоли дастурхонини бойитиш йўлида фидокорона меҳнат қилаётган Охунбобоев номли совхоз (Октябрь райони) ишчилари сабзи, помидор ва бошқа маҳсулотларни савдо шохобчаларига пешмапеш етказиб беришаяпти. Ёз неъматлари хўжаликнинг А. Эргашев бошлиқ бригадасида етиштирилмоқда. Бу йил аҳоли дастурхонига 40 тонна помидор етказиб беришга аҳд қилинган. Мамлакат Озиқ-овқат программасига муносиб ҳисса қўшаётган азаматлар ўз ваъдаларининг устидан чиқиш учун астойдил тер тўкишаётир.

САҲНАДА — «ЗУҲРАНИНГ ЖАСОРАТИ»

Область қўғирчоқ театри ва Жиззах районидаги Жданов номли совхоз ҳаваскорлари ўртасида ўзаро ҳамкорлик яхши йўлга қўйилган. Яқинда улар биргаликда пахтакор хўжалик марказида янги спектакль — «Зуҳранинг жасорати» премьерасини кўрсатдилар. Бундан олдин эса ўзбек халқ эртаги асосида саҳналаштирилган «Али ботир» спектакли кўпчиликка манзур бўлган эди.

ЎТКИР ЗЕҲНЛИЛАР КЎРИГИ

Жиззах давлат педагогика институтида «Иқбол» конкурси бўлиб ўтди. Унда сиртқи бўлим қизлари зукколик, билимдонлик, истеъдод ва лобарлик борасида баҳс юритдилар. Кўрик давомида айниқса ўзбек тили ва адабиёти факультетининг иккинчи курсида таҳсил олаётган Мавжуда Ҳайитова ажралиб турди. Пировардида у энг кўп [24,5] балл тўплаб, биринчи ўринни олди. Конкурс сўнгида ўткир зеҳнлилар кўригининг фаол иштирокчиларига эсдалик совғалари топширилди.

КООПЕРАТИВ ОШХОНА

Яқинда Жиззахдаги 8-уйсозлик комбинати қошида кооператив ошхона иш бошлади. Унда палов, кабоб, лағмон, шўрва сингари миллий таомлар тайёрланаяпти. Бу ерда Икром Оқбўтаев, Акбар Норбеков, Умар Сатторов каби хушмуомала ошпазлар хўрандаларга намунали хизмат кўрсатишаяпти.

МУНОСИБ ТАҚДИР-ЛАНИШДИ

Жиззах экскурсия-саёҳатлар бюроси ва «Сангзор» туристик кемпинги Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси шарафига ўтказилган социалистик мусобақада ғолиб чиқдилар. Бу коллективлар республика советининг фахрий ёрлиғи ва пул мукофоти билан тақдирландилар.

УЮШҚОҚЛИК БИЛАН

Бахмал район марказий касалхонаси ходимлари 1989 йил матбуот нашрларига уюшқоқлик билан ёзилишаяпти. Шифокорлар шу кунгача 70 турдан зиёд газета ва журналга обуна бўлишди. Бу борада Ҳ. Бекназаров, А. Жуманқулов, Б. Мингбоев К. Худоёров, Н. Архипова сингари врач ва ҳамширалар фаоллик кўрсатишди.

Шу кунларда райондаги бошқа медицина муассасаларида ҳам обуна тўплаш қизғин давом этаяпти.

Н. ФАЙЗУЛЛАЕВ.

САМАРҚАНД ОБЛАСТИ. Яқинда Жомбой райони марказида янги китоб магазини очилди. Меҳнаткашлар бу ерда ўзлари ёқтирган бадиий ва бошқа хил китобларни мамнуният билан харид қилмоқдалар.

СУРАТДА: магазин пештахталаридан бирида.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ фотоси.

АЗИЗ ВА МУҲТАРАМ ГАЗЕТХОН!

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»ГА 1989 ЙИЛ УЧУН ОБУНА БОШЛАНГАНИДАН ХАБАРИНГИЗ БОРМИ? ҲА, ДАСТЛАБКИ РАСМИЙЛАШТИРИШ МАРОСИМИ 1 АВГУСТДА ЎТКАЗИЛДИ.

Газетамиз сизга дўст, ҳамкор, ҳамдам, ҳамнафас, маслаҳатгўй, сирдош ва йўлдош бўлишига ишонишингиз мумкин. У халқ учун чиқарилади, унинг дилидагини, тилидагини, орзу-умидларини ифодалайди.

Агар 7 сўм 80 тийин тўласангиз, йил давомида газетанинг 300 сонини мунтазам равишда оласиз.

Обуна «Союзпечать» идораларида, алоқа бўлимларида, иш, ўқиш, яшаш жойингизда жамоатчи матбуот тарқатувчилар томонидан қабул қилинмоқда.

«ҚИЛ ЎТМАС» ҚАРИНДОШЛАР

Редакциямизнинг ўзига яраша муштдеккина бухгалтерияси бор. Аммо унинг ғалваси!.. Мендек эпчил, жонли ЭҲМ (бу ердагилар каминага шундай ном беришган, маош яқинлашган сайин «жаноби олий»ларига айлана бораман) ана шу ғалванинг тубига етолмайман. Айниқса ойнинг охирлари!..

Айни шундай бехосият кунларнинг бирида эшикдан бир киши кириб келди. Мош-гурунч соқол-мўйлови кимўзарга баҳслашганми (бунга янги тарих ҳам шаҳодат беролмайди) ёки соқол билан тиғ қўйди-чиқди бўлганми, ишқилиб ҳурпайиб бир-бирига чатишиб кетибди. Бўйнидаги арқоннусха галстуги қийшайиб турибди. Ёқаси совундан ҳуркса керак, кир-чир. Катта-кичик тугмалари қизил, қора, оқ ипларда қадалган. Бошида қишки шляпа!

— Ассалому алайкум, жиян, — деди у ёшига ярашмаган чийилдоқ товушда.

— Келинг, — ўрнимдан туриб сўрашдим.

— Танимадинг-а, Акмалбек? — деди у қўлимни сиқиб. — Эшхўжа тоғангни-я?!

Елка қисдим. Тўғриси, танимадим. Қўлимни тортиб олмоқчи эдим, «тоғам» бўш келмади.

— Шошма-шошма! Кўзимга яхшироқ қара. Энди танидингми?

Қўй кўзларга қараб, ҳеч нарса уқмадим. Ноилож бош қимирлатдим.

— Ҳа, баракалла! — Эшхўжа стулга чўкди. Бидиллай кетди. — Биз амманг билан сени редакцияга ишга ўтганингни эшитиб, теримизга сиғмай қолдик. Ҳайрият бизнинг елкаларга ҳам офтоб тушаркан...

Мен ундан кўзимни узолмасдим: «Қайси тоғам бўлди?» Ҳамма қариндош-уруғимни хаёлан кўз олдимдан ўтказдим. Бирортасига ўхшамади ҳам. Янглишган десам, исмимни тўғри айтаяпти.

«Тоғам» гапга тушиб кетди:

— Қариндошлар бечора тоғангга кун бермай қўйишди-ку!

— Қанақа қариндошлар?

— Мактабдаги-да! Э, бир бошдан гапирмасам, ҳеч балога тушунмайсан, — Эшхўжа бошидаги шляпасини ечиб, чангини пуфлади. Сўнг стол устидаги ҳисоботларим яқинига ташлади.

— Аввалги раҳбарлар дуруст эди. Дарсга вақтида кириб вақтида чиқсанг, сендан яхши одам йўқ. Директорни янгилашди. Директор ўз навбатида илмий бўлим мудири ва ўринбосарини алмаштирди. Янги раҳбарлар кўп ўтмай менга ёпишишди: «Олий маълумотли эмас экансиз, ўқинг!» «Хўп, ўқисам ўқий» деб ҳўкизимнинг эгасини янгилаб, ўқишга кириб олдим. Сигир, қўй-қўзиларнинг турар жойини ўзгартира бориб, ўқишни ҳам битириб олдим. Яна тинчишмади. Айниқса мудир кун бермай қўйди. Бир куни «Ғирт саводсизсиз!» деб бўҳтон қилди. Эртасига дипломимни олиб келиб, иягига тирадим. «Ҳов, сиз тўрт йил ўқиб диплом олгансиз, биз беш йил ўқиб олиймот бўлганмиз!» — дедим. Миқ этолмади. Эртасига янги гап топиб олибди: «Олий маълумотли саводсиз» эмишман. Ана гапу!

Шайтоним қўзиб, кулиб юбордим. Ўзим хижолат бўлиб, лабимни тишладим.

— Мана, сенам кулаяпсан, — Эшхўжа кулгимга парво қилмай давом этди. — Менам эсласам, куламан. Анови куни яна бир тухмат тошини отди. «Маънавий кўрсиз!» деса бўладими. Сал-пал кўзим ғилай бўлса ҳам алам қилмасди. Ўзини ҳам гапирганига пушаймонлар қилдириб юбордим. Гапи оғзидан чиқиши билан «Бу ёққа юринг», — деб билагидан ушладим. Тўғри биринчи синф ўқувчиларининг олдига олиб кирдим. «Болалар, мен кўрманми?» деб сўрадим. «Йўқ, йўқ, кўр эмассиз!» — Ўттиз ўқувчи баравар чувиллади. Мудир аламига чидолмай қўл силтаб чиқиб кетди. Гапни ўйлаб айтсин-да!

АЖАБ САВДО, ҒАРОЙИБ САВДО

Эшхўжа ёнини ковлади. Муштдай носқовоқ олди, уни столга бир-икки уриб, қопқоғини очди, каплади.

— Тухмаш кийгани ечмагандай эки кунда бий дайсимга кияди. Қаёхдайи гапяй биян эншамни қотияди, — «тоғам» бурчакка носини туфлади. Енги билан оғзини артди. — Ўтган куни яна дарсимга кирди. «Навоий билан Бобур ўртоқ, иккаласи мактабда бирга ўқишган» деганим ёқмади. «Ўртоқми иккаласи?» — дейди. «Ҳа, ўртоқ иккаласи», — жавоб қилдим. «Ахир улар бир-бирларини кўришмаган-ку!» — дейди безрайиб. «Шундай бўлса бордир, бироқ биз ўқувчиларни дўстлик руҳида тарбиялашимиз керак-ку!» — дедим. Яна жағи тинмади. «Навоий мактабни «олтин медаль» билан тамомлади деганингиз нимаси?» «Қизиқ устида оғзимдан чиқиб кетгандир-да. Ролга кириб кетаман», — дедим. Айниқса, — мудир яна чайналди, — Бобур Навоий билан уришиб қолиб Ҳиндистондаги амакисиникига кетиб қолди», деганингиз жуда ёмон бўлди-да!»

Уйга бориб роса ўйладим, «Нега мудирнинг тутгани мен? Мактабда элликта ўқитувчи бор-ку!»

Мудирнинг устидан директорга ёздим. Натижа шу бўлдики, мудир қолиб менга ҳайфсан эълон қилишди.

Яна ўйладим. Охири топдим. Директор билан мудир қариндош экан. Директорнинг катта холасининг қизининг овсини замдиректорнинг аммасининг қудасининг қизи бўлади. Замдиректорнинг қудасининг қизи завучнинг холасига келин бўлади. Хуллас, уччови бир-бирига қуда экан! Мактабдаги жамики ўқитувчи ана шу қудаларнинг уруғлари экан. Битта мен эканман бегона! Демак, ҳаммасининг тили бир: мудирнинг қўли билан мени янчиб, мактабдан ҳайдаш, мактабни ўзлариники қилиб олиш.

Сенларми, дедим-да, райОНОга қудаларнинг устидан ёздим. Шукурки, уч кун ўтмай келишди. Аммо улар негадир қариндошлар бу ёқда қолиб, мени текшира кетишди. Яна калтак менинг бошимда синди. Суриштириб билсам, райОНО мудирининг холаваччасининг қизи директорнинг божасининг ўгай акасининг ўғлига тушган экан. «Во масала қайда!» — дедим. Бутун маорифни қариндош-уруғлар босибди.

— Буларнинг ҳаммасини нега менга гапираяпсиз? — Эшхўжанинг жим қолганидан фойдаланиб савол қотдим.

— Ия, — Эшхўжа қўлларини шоп қилиб ўрнидан туриб кетди. — Жиянимсан-ку! Ҳалиям мени танигани-нг йўқми дейман-а? Билсанг, сени аммангнинг поччаси менинг холамнинг катта қизини келин қилган-а?! Тоға-жиянмиз-ку! Сенга гапирмай кимга гапираман? Бояги қариндошларни пелетон қилмасанг бўлмайди. Анча пакет олиб келганман.

— Қанақа «пакет»?

— Пакет-да! Пелетонда ишлатасизлар-ку?!

— Ҳа, факт денг.

— Энди, — Эшхўжа иягини силади, — биз адабиёт муаллимимиз. Адабий тилда гапиришимиз ҳам қарз, ҳам фарз. Биров «пакт» дейди, биз абадий қилиб «пакет» деймиз...

— Ахир мен қанақа қилиб фельетон ёзаман? — кулиб сўрадим. — Мен редакцияда эмас, редакциянинг бухгалтериясида ишлайман.

— Барибир эмасми! Ўзинг ёзгани қўрқсанг, бирорта танишингга айтасан, ёзади. Ҳозир мана бу қоғозга, — Эшхўжа ҳисоботимдан бир варағини суғуриб олди, — мана, орқаси бўш экан, мендан пакетларни сўраб ёзиб ол!

Ноилож қўлимга қалам олдим. Эшхўжа қўлларини чалиштириб, осмонга қараб ўтирди.

— Сизни фельетонда ижобий қаҳрамон қилиб кўтарарканман-да? — дедим пичинг билан.

— Менимми? — Эшхўжа ялт этиб менга қаради, иягини силади. — Ахир мен безпартивний одамман, қандоқ бўларкин?

— Ие, — унинг жавобидан эсанкираб қолдим. — Безпартивний бўлсангиз, нима қилибди?

— Энди... яна мен билмадим... Катталар нима деркин? Ё улар билан ўзинг гапиришасанми? Агар улар маъқул кўришса...

— Э, катталарнинг нима дахли бор? — унинг гапларидан ҳеч нарса уқмадим.

— Раҳмат, жиян, — Эшхўжа ўзини тутолмай йиғлаб юборди. — Қонимиз бир-да, — деди ҳиқиллаб. — Гапларимни эшитиб туриб мени ким эканлигимни дарров билдинг. Умрингдан барака топ илойим. Аммо мен ҳеч қачон ижобий қаҳрамон лавозимида ишламаганман, иш ўрганиб кетарман-а?

Анграйиб оғзим очилиб қолди. Кулишимниям, йиғлашимниям билмасдим.

— Сўрамайсанми! — «тоғам»нинг дўқидан ўзимга келдим.

— Нимани?

— Пакетни-да. Ё айтиб берганларим етадими?

— Қайси мактабда ишлайсиз? — Калламга келган саволни бердим.

— Эллик биринчида.

— Нусрат акамнинг мактабидами?

— Ҳа. Сен қаёқдан биласан директорнинг исмини? — сўради «тоғам».

— Нега билмайин, — жавоб қилдим. — Ахир Нусрат ака поччам бўлади.

— А? Ростданми? — Эшхўжа сакраб ўрнидан турди. Қулочини кенг ёйди. — Нусратилла Алимов-а?

— Ҳа, катта опам тушган.

— Ў-ў-ў! Демак, биз директор билан қариндош эканмиз-да! Ўз навбатида мудир, замдиректор, райОНО мудири билан ҳам-а?

— Балки...

— Балки эмас, аниқ шундай. Улар буни билишмайди. Билишганда мени бу кўйларга солишмасди. Мен тезроқ бориб уларга хабар берай. Тағин «бугун дарсга келмади» деб чора кўриб юришмасин.

«Тоғам» эшикка отилди.

Елкамдан тоғ ағдарилгандай бўлди. Ие, шляпаси қолиб кетибди-ю! Шляпани олиб эшикка юрдим. Эшикни итарсам очилмайди, кимдир зўр бериб итараяпти.

— Ҳов, ким? — дедим.

— Оч эшикни, жиян! — «тоғам»нинг чийилдоқ овози эшитилди.

— Эшик у томонга очилади, итарманг, тортинг!

Эшик очилди.

— Жиян, — деди Эшхўжа қўлимдаги шляпани олиб, — ҳалиги гаплар орамизда қолсин. Қариндош эканмиз, яна ўртада гап-сўз кўпайиб, муроса қочмасин. Хўпми?

— Хўп, — дедим.

Эшхўжа шошганича ташқарига чиқиб кетди.

Саид МУҚИМОВ.

Бағдод райони,
Олчин қишлоғи.

МИЛЛИЙ КУРАШГА ЭЪТИБОР ШУМИ?

Миллий кураш қадим замонлардан бери халқимизнинг энг севимли ўйинларидан бири ҳисобланади. Авваллари у билан шуғулланиб, бутун жаҳонга танилган полвонлар кўп эди. Бухоролик Собир Қурбонов, китоблик Сайфиддин Ҳодиев, Эркин Холиқов, самарқандлик Баҳром Оқилов ва бошқалар ўзбек спорти донғини жаҳонга таратдилар.

Бас, шундай экан, миллий курашни ҳамиша ривожлантиришимиз, бунинг учун жонкуярлик қилишимиз зарур. Аммо кейинги йилларда унга эътибор пасайди. Сабаби нимада? Область спорт комитетларининг масъул ходимлари (раислари ва уларнинг муовинлари) бу соҳага етарли эътибор бермаяптилар. Жонкуяр киши бўлмаганидан кейин курашнинг бу тури ўзибўларчиликка ташлаб қўйилмоқда. Қишлоқ ва шаҳарларда тегишли тўгараклар йўқ. Район ва область мусобақалари ўтказилмаяпти. Иш шу тарзда борадиган бўлса, миллий кураш билан ҳеч ким шуғулланмай қўяди. Уни шу йил 10—11 июнда бухороча усул бўйича Самарқандда бўлиб ўтган Ўзбекистон чемпионати яққол кўрсатди. Мусобақага 8 областдан тўртта команда келди, холос. Бухоронинг ўзидан эса 10 ўрнига тўрт полвон юборилди. Бунинг устига уларнинг иккитаси 1971 йилда туғилган. Ваҳоланки, мусобақа низомига кўра, унда 19 ва ундан катта ёшдагилар қатнашиши керак. Область физкультура ва спорт комитетининг раиси Р. Х. Ҳайдарзода нега буни ҳисобга олмади?

Ўзбекистон чемпионатидек йирик мусобақага Сурхондарё, Қашқадарё, Жиззах областларидан умуман команда келмади.

Апрель ойида Ленин районида (Андижон области) ўтказилган ёшларнинг республика биринчилигида ҳам шундай бўлганди. Унга Фарғона областидан команда келмади. Тошкент областидан 10 ўрнига бор-йўғи икки полвон қатнашди. Бухороча усул бўйича Қарши шаҳрида ўтган ёшлар республика чемпионатида атиги 5 команда иштирок этди. Юқорида келтирилган далиллар жойларда миллий кураш эътибордан четда қолаётганини яққол кўрсатиб турибди.

Область спорт комитетлари бу турга муносабатларини ўзгартирмасалар, аҳвол янада мушкуллашиши ҳеч гап эмас. Партия, совет, касаба союз ташкилотлари уларга тегишли ёрдам беришлари лозим.

Аҳвол шу даражада ёмон бўлишига қарамай 3 кунга мўлжалланган чемпионат икки кунда тугади. Умуман команда биринчилигида 77 очко тўплаган Самарқанд областининг аҳил командаси биринчи, 58 очко жамғарган Қорақалпоғистон автоном республикаси полвонлари иккинчи, 53 очко тўплаган Хоразм области вакиллари 3-ўринни олдилар. Даврон Оллаберганов билан Даврон Қаландаров чемпионатнинг энг яхши курашчилари деб топилдилар.

Т. ОДИЛОВ,
Ўзбекистон миллий кураш федерациясининг раиси.

СПОРТ АХБОРОТИ

ОЛДИНДА ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ

Мамлакатимиз кучли шахматчиларининг чемпионати қизғин баҳсларга бой бўлаяпти. Унда бор маҳоратларини намойиш этаётган иштирокчилар мухлислар эътиборини қозонишаётир. Навбатдаги ўн иккинчи турда ҳам ғолиблик учун қизғин кураш борди. Жаҳон чемпиони Каспаров Смиринни доғда қолдирди. Эльвест Иванчукдан устун келди.

Соколов — Карпов, Гуревич — Маланюк, Гавриков — Смислов, Халифман — Юдасин партиялари дуранг бўлди. Ваганян — Салов, Эйнгорн — Белявский, Юсупов — Харитонов учрашувлари кечиктирилди.

Чемпионатда 8 очко тўплаган жаҳон чемпиони Гарри Каспаров пешқадамлик қилаяпти.

ҒАЛАБА ВА МАҒЛУБИЯТ

Голландиянинг Амстельвеен шаҳрида чим хоккейи бўйича олимпиадаолди халқаро турнири бошланди. Мамлакатимиз терма командаси илк учрашувда Канада хоккейчиларини 2:0 ҳисобида енгди.

Майдон эгалари — голландияликлар ҳам дастлабки матчда муваффақият қозондилар. Улар Испания терма командасини йирик ҳисобда (7:0) мағлубиятга учратдилар.

Совет спортчилари англияликлар билан бўлган иккинчи учрашувни бой бериб (1:2) қўйишди.

КУЧЛИЛАР САРАЛАНДИ

Ригада В. Саввин хотирасига бағишлаб халқаро мусобақа (волейбол) ўтказилаяпти. Навбатдаги учрашувлар қуйидаги натижаларни берди: Япония — Болгария — 3:2, Куба — Чехословакия — 3:1, Франция — АҚШ — 0:3, СССР — Италия — 3:0.

Шундай қилиб, финалга СССР, АҚШ, Япония ва Куба терма командалари чиқишди.

Редактор
А. Ғ. МУХТОРОВ.

ТЕЛЕВИЗОР ХИЗМАТДА

13 АВГУСТ, ШАНБА

ФИЗКУЛЬТУРАЧИЛАР КУНИ

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.00 «Нега ва нима учун?». Болалар учун кўрсатув.
9.30 «Королёв». «Улар биринчилардан эдилар» туркумидан ҳужжатли фильм. 1-серия.
10.25 Халқ оҳанглари.
10.40 Олий сценарий курслари битирувчилари ҳақида кўрсатув.
11.35 «Уй академияси».
12.05 «Социализм мамлакатларида». Тележурнал.
12.35 «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». «Биз имзо чекмаганлар...». Турар-жой қурилишида қўшиб ёзишлар мавзусига қайтиш (Ярославль шаҳри).
13.05 Халқаро фольклор фестивали.
16.35 «Дунё воқеалари».
16.55 «Ҳайвонот оламида».
17.55 «Тоқат қилиб бўлмайдиган Бесков». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Экран»).
19.00 «Халқаро программа».
Сиёсий портрет: Раджив Ганди.
Олам реал фактларда. Телетомошабинларга жавоб берилади.
20.00 ВЛКСМ 70 йиллигига. «Тайга императорининг инқирози». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
21.30 «Время».
22.00 «Қайта қуриш прожектори».
22.10 Катталар учун мультфильмлар: «Пер Гюнт», «Соя ва йўл».
22.45 1988 йил қўшиқлари.
23.40 Янгиликлар.

● МТ II

8.30 Эрталабки гимнастика.

«Тафаккур» программаси

8.45 Илмий-оммабоп фильмлар: «Симметрия», «Ўзи ва унга ўхшаганлар».
9.20 «Ҳар соҳадан бир шингил». Болалар китоблари безаклари.
9.30 Телевизион театр абонементи. Виктор Розов ва унинг қаҳрамонлари.
10.30 «Ҳар соҳадан бир шингил». Болалар китоблари безаклари.
11.30 Йил фасллари. Август.
12.30 «Ҳар соҳадан бир шингил». Болалар китоблари безаклари.
12.35 «Қайта қуриш ва ҳуқуқ».
12.50 «Ҳар соҳадан бир шингил». Болалар китоблари безаклари.
13.00 Совет поэзияси. Янка Купала.
13.50 «Ҳар соҳадан бир шингил». Болалар китоблари безаклари.
13.55 Дин ва жамият.
14.25 «Мўъжизасиз мўъжизалар».
15.25 «Москвин Москвинага қарши». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. Фигурали учиш бўйича ленинградлик тренерлар оиласи ҳақида («Экран»).
15.55 «Тўс-тўполон стадион». Мультфильм.
16.15 «Қизил бодрезак». Бадиий фильм, субтитр билан («Мосфильм»).
17.50 «Музикали портрет». «Қойил, Анджей Хельский» (ПХР телевидениеси).
18.25 Мультфильмлар.
18.50 «Экран» ижодий уюшмаси намойиш этади. «Кичералик тиллатопар». Телевизион ҳужжатли фильм.
19.50 СССР халқ артисти И. Богачева концерти.
20.25 «Мовий йўл бўйлаб». Ҳужжатли фильм премьераси (Украина хроникал-ҳужжатли фильмлар студияси).
20.35 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.50 «Пора». Қозоғистон ССР автосервис системасида порахўрлик сабабларини тадқиқ қилиш ҳақида.
21.20 «Қайта қуриш прожектори».
21.30 «Время».
22.00 Футбол. СССР чемпионати. «Спартак» — «Динамо» (Москва). 2-тайм.
22.45 Чет эл фильмлари экрани. «Ритм-1934» (ЧССР).
00.05 Янгиликлар.

● ЎзТВ

8.00 «Ассалому алайкум». Информацион-музикали программа.
9.30 «Шанба экрани». Кинопрограмма.
10.00 «Даволаш физкультураси» (рус.).
10.10 Экранда — кинокомедия. «Биринчи қалдирғоч» («Грузияфильм»).
11.25 «Ёшлик» студияси кўрсатади «Ёшларнинг меҳнат дастхати».
12.10 «Инсон ва табиат».
12.40 «Дўстларимиз куйлари». И. Абдуллаев чалади.
12.50 «Квакша». Мультфильм.
13.10 «Қайта қуриш йўлидан». Урганч шаҳридан кўрсатув.
14.10 Пойтахтимиз меҳмонлари. Ғ. Мусрепов. «Кози Кўрпеш — Баян сулув». Ж. Шанин номли Чимкент область қозоқ драма театрининг спектакли.

* * *

18.05 Кўрсатувлар программаси.
18.10 «Олтиндан қиммат». Мультфильм.
18.20 «Цирк! Цирк! Цирк!».
19.00 «Бугун — Физкультурачилар куни».
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.20 «Хотира шаршаралари». Телефильм.
20.30 «Ахборот».
20.50 ЎзССР Давлат телерадиоси мақомчилар ансамблининг солистлари М. Дадабоева ва М. Йўлдошев куйлайди.
21.30 Москва. «Время».
22.00 Москва. «Қайта қуриш прожектори».
22.10 «Хат ва ҳаёт». Телетомошабинларнинг хатлари асосида.
22.50 «Кино, кино, кино».
24.00 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА ДУШАНБА КЎРСАТАДИ:

19.00 «Новости».
19.20 «Билимлар хазинаси».
20.00 «Ахбор».
20.10 А. Қаҳҳор. «Тобутдан товуш». Телевизион спектакль.
21.30 Москва. «Время».
22.00 Москва. «Қайта қуриш прожектори».
22.10 «Тобутдан товуш». телевизион спектаклининг давоми.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»— «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул секретарь — 33-09-93, 32-56-26. Секретариат — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими —33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими —33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими —32-54-52. Таржима бўлимлари —32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими —33-81-42.

Р — 14071. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. А. 2067. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12